

Jaarverslag 2019

Voorwoord

2019 was het jaar waarin de nieuwe strategie van LMC-VO tot uitvoering kwam. Langs zeven voor alle scholen herkenbare lijnen zijn heel veel initiatieven ontplooid, gericht op het ontwikkelen en laten groeien van scholen en hun leerlingen en medewerkers. Nieuwe initiatieven zoals de samenvoeging van twee bestaande scholen tot een nieuwe school – het Experience College – dat in het schooljaar 2020 / 2021 haar deuren zal open en de herprofilering van de Palmentuin als podiumkunstschool op Rotterdam Zuid. Maar ook de digitalisering van het onderwijs, het betrekken van interessante bedrijven bij projecten voor leerlingen en het verbeteren van de doorstroom naar het vervolgonderwijs. Initiatieven die ervoor hebben gezorgd dat wederom meer leerlingen en hun ouders de scholen van LMC-VO hebben gevonden. In 2019 zijn ook de gesprekken voortgezet over de (verregaande) vorm van samenwerking met het PO-bestuur Kind & Onderwijs Rotterdam. De verwachting is dat in 2020 definitieve afspraken zullen worden gemaakt over de wijze waarop deze samenwerking wordt vormgegeven. Vooruitlopend hierop zijn diverse inhoudelijke projecten gestart - overgang PO/VO, hoogbegaafdheid, ontwikkeling groep 9 - om onderwijskundige voordelen voor leerlingen en hun ouders te realiseren.

Nieuwe initiatieven hebben ook geleid tot een toename van het aantal (nieuwe) collega's in 2019. Naast het uitgebreide introductieprogramma en goede begeleiding, krijgen nieuwe docenten aanvullende faciliteiten om zich goed in te werken. Voor de collega's die al langer in dienst zijn, is het aanbod van de LMC Academie sterk uitgebreid. Met een breed palet aan inhoudelijke, pedagogische en didactische cursussen en trainingen werken wij aan de verdere professionalisering van onze medewerkers. Daarnaast bieden wij – net als vorig jaar – gemotiveerde docenten de mogelijkheid om een Masteropleiding te volgen en af te ronden. Investeren in de kwaliteit van ons personeel is namelijk de allerbeste investering in het onderwijs.

Maar het was niet alleen een jaar van hoogtepunten... In 2019 werd Rotterdam Zuid opgeschrikt door een aantal ernstige steekincidenten onder jongeren, waaronder een leerling van LMC-VO. Samen met de gemeente, de politie, jongerenwerk en de andere schoolbesturen wordt hard gewerkt aan het creëren van een veilige omgeving in en rond de scholen. Want alleen in een veilige omgeving kunnen jongeren zich ontwikkelen tot evenwichtige, verantwoordelijke en zelfbewuste jong volwassenen. En dat is onze belangrijkste maatschappelijke opgave.

Dit alles vraagt er ook om dat de basis op orde is en blijft. Dat betekent het behouden van de goede kwaliteitspositie, het versterken van de profilering van de scholen, het uitbouwen van de professionaliteit van alle medewerkers, het werken aan een gezonde bedrijfsvoering en het verder verhogen van de tevredenheid van leerlingen, hun ouders en al onze collega's.

Met uiteindelijk maar één doel dat alle LMC-scholen worden gezien als geweldige plekken om te mogen leren en te werken.

Rotterdam, mei 2020

Rob Elgershuizen Marc Otto

Inhoudsopgave

		Voorwoord	2
		Inhoudsopgave	3
1.		Bestuursverslag	5
	1.1.	Toelichting op onderdelen van het jaarverslag	5
	1.2.	Kerngegevens	5
	1.2.1.	NAW-gegevens	5
	1.2.2.	Doelstelling van de organisatie	5
	1.2.3.	Beleid	6
	1.2.4.	Omgaan met belangenverstrengeling bestuurders c.q. toezichthouders	6
	1.2.5.	Bestuurlijke regelingen	6
	1.3.	Kernactiviteiten	7
	1.4.	Juridische structuur	7
	1.5.	Organisatiestructuur	7
	1.6.	Verbonden partijen	7
	1.7.	Verslag van het College van Bestuur	9
	1.7.1.	Verslag aan de hand van de kaderbrief voor 2019	9
		Pijler 1. De pedagogisch-didactische basis meer dan op orde	9
		Pijler 2. De waardevolle relatie van de scholen met het primair onderwijs	11
		Pijler 3. Het portfolio bestaat uit 24 unieke, kleinschalige scholen	12
		Pijler 4. De optimale doorstroom naar MBO/HBO/WO	13
		Pijler 5. De toegevoegde waarde van het merk LMC-VO voor de scholen	14
		Pijler 6. De herkenbare positie van de school voor ondernemers en de buurt	15
		Pijler 7. De strategische inrichting van scholengroepen	16
	1.7.2.	Onderwijs	18
	1.7.3.	Personeel	21
	1.7.4.	Huisvesting	24
	1.7.5.	ICT	26
	1.7.6.	Zaken met een politieke of maatschappelijke impact	27
	1.7.7.	Afhandeling klachten	28
	1.7.8.	Horizontale verantwoording	28
	1.7.9.	Vooruitblik 2020	29
	1.7.10.	Continuïteitsparagraaf (incl. Effect van COVID-19)	31

	1.7.11.	Financiële paragraaf	42
	1.7.12.	Risicoparagraaf (IRBC-systeem en belangrijkste risico's, incl. De (mogelijke) gevolgen van COVID-19)	42
	1.7.13.	Treasury verslag	45
2.		Verslag van de Raad van Toezicht	47
3.		Jaarrekening	51
	3.1	Grondslagen voor waarderingen van activa, passiva en resultaatbepaling	51
	3.2	Balans per 31 december 2019	63
	3.3	Staat van baten en lasten 2019	64
	3.4	Kasstroomoverzicht 2019	65
	3.5	Toelichting op onderstaande posten van de balans	66
	3.6	Niet uit de balans blijken de verplichtingen	70
	3.7	Verantwoording Regelingen OCW subsidies	72
	3.8	Toelichting op de onderliggende posten van de staat van baten en lasten	73
	3.9	Verbonden partijen	81
	3.10	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	82
	3.11	Gebeurtenissen na balansdatum (coronacrisis)	84
	3.12	Bestemming exploitatieresultaat	86
	3.13	Ondertekening	87
4.		Overige gegevens	88
	4.1	Statutaire regeling inzake bestemming resultaat	88
	4.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	89
		Bijlagen	90
		Begrippenlijst	90
		Leden Raad van Toezicht en College van Bestuur	92

1. Bestuursverslag

1.1. Toelichting op onderdelen van het jaarverslag

Dit jaarverslag is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Het hoofdstuk 1 geeft algemene informatie over LMC Voortgezet Onderwijs. Dit zijn met name de contactgegevens, de missie en visie, beleid, de kernactiviteiten en structuren van de organisatie.

Het inhoudelijke verslag van het College van Bestuur staat in hoofdstuk 1.7. Een kort treasury verslag is opgenomen in subhoofdstuk 1.7.13. Het verslag van de Raad van Toezicht is opgenomen in hoofdstuk 2.

De volledige jaarrekening over 2019 vormt hoofdstuk 3. De bijlagen zijn opgenomen aan het eind van het jaarverslag.

1.2. Kerngegevens

1.2.1. NAW-gegevens

Naam:

Stichting voor Interconfessioneel en Algemeen Bijzonder voortgezet onderwijs te Rotterdam e.o. (KvK: 24288721 te Rotterdam), verkorte naam LMC-VO.

Adres-/bereikbaarheidsgegevens:

Linker Rottekade 292, 3034 CV Rotterdam

Postbus 3081, 3003 AB Rotterdam

www.lmc-vo.nl; info@lmc-vo.nl

010-4366766

Contactpersoon:

Mevrouw drs. H.M. van der Kolk RC CPC, controller

De stichting is het bevoegd gezag van 8 BRINS te weten:

02VG Unie Noord

05XJ Het Lyceum Rotterdam

17YF Zuiderpark College

17KY Roncalli Mavo

23YU NOVA college

29VX Het Praktijkcollege Zuidwijk

29VW Het Praktijkcollege Charlois

29VZ Het Praktijkcollege Centrum

1.2.2. Doelstelling van de organisatie

LMC Voortgezet Onderwijs (LMC-VO) heeft als missie dat zij zich met haar 24 kleinschalige scholen inzet voor de ontwikkeling van haar leerlingen tot gelukkige, verantwoordelijke en respectvolle jongeren die goed zijn voorbereid op de volgende stap

in hun (school)carrière. LMC-VO wil haar leerlingen helpen zichzelf optimaal te ontplooiën. De scholen faciliteren dit persoonlijke groeiproces in de richting die bij de leerling past, met uitdagend en kwalitatief goed onderwijs.

Zie de website van LMC-VO voor de volledige missie en visie:

<https://www.lmc-vo.nl/over-ons/missie-en-visie>.

1.2.3. Beleid

De strategienota 2018-2022 Samen Groeien, het beleidsplan van LMC-VO, vermeldt dat de missie volbracht wordt langs de volgende zeven strategische pijlers, op volgorde van belangrijkheid:

- De pedagogisch-didactische basis meer dan op orde (kwaliteit)
- De waardevolle relatie van de scholen met het PO
- Het portfolio bestaat uit 24 unieke, kleinschalige scholen
- De optimale doorstroom naar MBO/HBO/WO
- De toegevoegde waarde van het merk LMC-VO voor de scholen
- De herkenbare positie van de school voor ondernemers en de buurt
- De strategische inrichting van scholengroepen

De strategie wordt toegelicht voor leerlingen van groep 8 van de basisschool en hun ouders in een animatie die te vinden is op de website van LMC-VO. Op deze website zijn ook twee films en video's te vinden waar de strategie en de pijlers in gevisualiseerd worden (<https://www.lmc-vo.nl/over-ons/missie-en-visie>). Regelmatig wordt in een digitale nieuwsbrief, de e-magazine, ingegaan op de ontwikkelingen per pijler.

1.2.4. Omgaan met belangenverstrengeling bestuurders c.q. toezichthouders

Volgens de integriteitscode van LMC-VO vragen de leden van het College van Bestuur voordat zij een betaalde neven- en bestuursfunctie accepteren hier goedkeuring voor aan de Raad van Toezicht. Verder melden zij het vooraf aan de Raad van Toezicht als zij onbetaalde neven- en bestuursfuncties willen accepteren. Jaarlijks worden de (neven)functies van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht besproken in de vergadering van de Raad van Toezicht waarbij het overzicht van deze (neven)functies wordt vastgesteld. Ten aanzien van zaken waar mogelijk sprake zou kunnen zijn van (een schijn van) belangenverstrengeling worden leden van het College van Bestuur of van de Raad van Toezicht volgens de integriteitscode uitgesloten van de voorbereiding en besluitvorming. In de reglementen van de Raad van Toezicht en van het College van Bestuur zijn artikelen met een vergelijkbare strekking opgenomen.

1.2.5. Bestuurlijke regelingen

De bestuurlijke regelingen van LMC-VO zijn openbaar en staan op de website van LMC-VO, www.lmc-vo.nl. Dit zijn de statuten van de stichting, de reglementen voor de commissies van de Raad van Toezicht, de werving- en selectieprocedure en de profielen van de Raad van Toezicht, het reglement voor het College van Bestuur en het toetsingskader van LMC-VO.

De klokkenluidersregeling, de klachtenregeling en het leerlingenstatuut staan ook op de website van LMC-VO. Deze stukken zijn, samen met de integriteitscode en de beleidsstukken, voor alle medewerkers van LMC-VO te vinden op het intranet (LIS).

1.3. Kernactiviteiten

LMC-VO richt scholen op en houdt scholen in stand om voortgezet onderwijs op alle niveaus te verzorgen. De Eenheid Zorg van LMC-VO verzorgt in opdracht van het Samenwerkingsverband Koers VO de uitvoering van het orthopedagogisch didactisch centrum (OPDC).

1.4. Juridische structuur

LMC-VO is een stichting zonder winstoogmerk. De stichting wordt bestuurd door een College van Bestuur dat bestaat uit twee leden, waarbij een lid de voorzittersrol heeft.

Het interne toezicht is belegd bij de Raad van Toezicht. Ten minste vijf en maximaal zeven personen vormen de Raad van Toezicht. Eén van de leden van de Raad van Toezicht is conform de Wet op het voortgezet onderwijs benoemd op voordracht van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad.

1.5. Organisatiestructuur

De organisatie van LMC-VO is ingericht volgens de besturingsfilosofie van LMC-VO. De scholen zijn daarbij binnen de LMC-kaders autonoom. Zij zijn voor het merendeel ingedeeld in scholengroepen. De scholengroepen worden geleid door directeuren scholengroepen. Scholen kunnen rechtstreeks aangestuurd worden door een directeur scholengroep maar ook kunnen er locatieleiders, in 2019 is de functienaam aangepast in locatiedirecteur, aangesteld zijn. Een school is nog niet ingedeeld in een scholengroep en wordt geleid door een directeur. Het College van Bestuur stuurt zowel de directeur als de directeuren scholengroepen aan. De medezeggenschap is op school-/scholengroepniveau belegd bij de medezeggenschapsraden en op LMC-niveau bij de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad. Het stafbureau ondersteunt het College van Bestuur en de scholen. Het organigram staat op pagina 8.

1.6. Verbonden partijen

LMC-VO is onderdeel van het Samenwerkingsverband Koers-VO om jongeren een passende onderwijsplaats volgens de Wet Passend Onderwijs te geven. Daarnaast voert LMC-VO een regionale opvangvoorziening uit namens Koers VO. Dit Orthopedagogisch en Didactisch Centrum (OPDC) is bedoeld voor jongeren die tijdelijk niet naar een reguliere school kunnen. Op het OPDC krijgen jongeren zowel onderwijs als jeugdhulp en wordt voorkomen dat zij thuis komen te zitten en hun opleiding niet af kunnen maken.

1.7. Verslag van het College van Bestuur

Dit verslag bestaat uit twee delen. Het eerste deel volgt de inhoud van de kaderbrief 2019 waarin het College van Bestuur de beleidsprioriteiten aangeeft passend bij de zeven strategische pijlers van LMC-VO in de volgorde van het beleidsplan, de strategienota 2018-2022 Samen Groeien. Het tweede deel is een algemeen deel.

1.7.1 Verslag aan de hand van de kaderbrief voor 2019

Pijler 1. De pedagogisch-didactische basis meer dan op orde

1.1 Het behouden van de "status" dat alle LMC-scholen minimaal het basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs hebben. Daarnaast starten twee nieuwe scholen het formele traject voor het predicaat "Excellente school".

In 2019 hebben alle LMC scholen minimaal een basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs en drie afdelingen van de scholen hebben het arrangement "goed" toegewezen gekregen. Er zijn twee excellente scholen, namelijk TooropMavo en Het Praktijkcollege Centrum. Verschillende scholen oriënteren zich op het traject voor het predicaat "Excellente school" maar kiezen ervoor om het traject niet te starten vanwege de benodigde intensieve voorbereiding van dit traject. De scholen plegen deze inzet liever voor een beoordeling "goed" van de inspectie. Deze beoordeling heeft namelijk in tegenstelling tot het predicaat "Excellente school" standaarden, is genormaliseerd en weegt zwaarder.

1.2 LMC-VO zet versterkt in op de professionalisering van docenten en streeft een percentage van 25% Masterafgestudeerden en (bevoegde) eerstegraadsdocenten na in 2022 (op dit moment 18%). Dit maakt onderdeel uit van de ambitie om de meest aantrekkelijke onderwijswerkgever van Rotterdam te worden.

In 2019 is een kleine groei te zien van het percentage docenten met een eerstegraads bevoegdheid. In 2018 was dit nog 18% en in 2019 22%.

Aan het begin van schooljaar 2018–2019 zijn zes docenten aan de Master Leren & Innoveren begonnen. Zij zijn dit jaar in hun tweede en afsluitende leerjaar. Een tweede groep van acht docenten start in 2019 met deze masteropleiding. De docenten maken voor de opleiding gebruik van de faciliteiten van de Lerarenbeurs. LMC-VO geeft daarnaast een extra facilitering om de master tot een goed einde te brengen. LMC-VO wil de docenten als zij hun opleiding succesvolle afronden in gaan zetten als teacher leader, gericht op onderwijsontwikkeling en –innovatie.

1.3 De afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot het inzetten van stagiaires (docenten in opleiding) vanuit de OSR worden onverkort nagekomen.

Volgens de voorafgaand aan schooljaar 2018-2019 opgestelde quota zou LMC-VO 76 OSR studenten plaatsen. LMC-VO plaatst echter in totaal 102 OSR studenten (inclusief deeltijd

studenten en studenten met een universitaire master). Alle LMC-scholen ontvangen een financiële tegemoetkoming van de OSR, afkomstig van het Ministerie van OCW en van Gemeente Rotterdam, als bijdrage in de kosten van begeleiding.

1.4 Twee nieuwe scholen gaan ervaringen opdoen met de toepassing van ICT in de lessituatie en delen deze kennis met de andere scholen conform de uitgangspunten zoals geformuleerd in de nota "Memo digitale didactiek" (d.d. 12 juni 2018).

Voor de zomer levert de projectgroep "digitale didactiek" het projectplan "ICT en technologie in het onderwijs" op. Hierin staat het Vier-in-balansmodel beschreven met drie pijlers waarbinnen alle LMC-VO scholen zich de komende jaren verder kunnen ontwikkelen. Deze drie pijlers zijn:

- Digitale geletterdheid
- Leerlingen voorbereiden op een wereld in en met IT
- Digitale didactiek

Onderwijs in een digitaal tijdperk vraagt om vormgeving van digitale onderwijsdoelen en het gebruik van digitale leermiddelen en -tools bij de organisatie en inrichting van het onderwijs. Naast de pilotscholen Het Lyceum Rotterdam, Roncalli Mavo, Palmentuin, Veenoord en Vak College Zuidrand, zijn ook andere scholen bezig ICT en technologie te integreren in het onderwijs. Door de inhoudelijke profilering van de scholen doet ieder dit op zijn of haar eigen manier. Een aantal scholen heeft de koploperstatus binnen de IT-Campus Rotterdam gekregen, de plek waar het onderwijs en het bedrijfsleven verbonden worden. Deze scholen zijn Zuiderpark, Lyceum Kralingen, Mavo Centraal, Vak College Hillegersberg, TooropMavo, GKH (toekomstig Experience College). De ambitie van LMC-VO is dat alle scholen in 2022 "digiproof" zijn.

1.5 De LMC Academie breidt haar opleidings- en ondersteuningsaanbod uit met als doel professionele leergemeenschappen binnen LMC-VO te creëren.

De LMC Academie stelt een nieuwe visie op met bijpassende doelen en een activiteitenplan. Het opleidingsaanbod wordt uitgebreid met o.a. nieuwe workshops, cursussen, studiereizen en het organiseren van evenementen. De ontwikkeling van cursussen gebeurt grotendeels vraaggestuurd door concrete opleidingsvragen vanuit de scholen. De drie door het jaar heen georganiseerde Discovery Café's worden gemiddeld door tachtig medewerkers bezocht. De LMC Academie ontwikkelt het Tweede Helft traject. Dit is een tweedaagse bijeenkomst waarin medewerkers van 40 jaar en ouder nadenken over hun eigen loopbaaninvulling. Verder worden er inspiratiesessies georganiseerd voor MT/ directie, individuele coaching voor een tiental medewerkers en faciliteert de LMC Academie Leernetwerkbijeenkomsten, waarin scholingsactiviteiten voor potentiële teamleiders zijn opgenomen.

Pijler 2. De waardevolle relatie van de scholen met het primair onderwijs

2.1 Het onderzoeken van de mogelijkheden om te komen tot een intensieve vorm van samenwerking (fusie) met Kind & Onderwijs per 1 januari 2020. Onderdeel van deze samenwerking is het starten van een VO-lijn voor hoogbegaafde kinderen (samenwerking Talmaschool en Het Lyceum Rotterdam) per schooljaar 2019/2020.

Zowel LMC-VO als Kind & Onderwijs bespreken intern de mogelijkheden voor samenwerking. LMC-VO reageert als geheel positief en ziet voordelen voor beide organisaties. Net als in 2018 laat de stuurgroep (beide besturen en een extern begeleider) zaken onderzoeken om tot een afgewogen besluit te kunnen komen. Een belangrijk onderdeel is het financiële kader, gelet op de verschillende bekostiging tussen PO en VO, dat nog onderwerp van nader onderzoek is in 2020.

LMC-VO en Kind & Onderwijs Rotterdam (K&O) hebben in 2018 ervoor gekozen om kantoorruimte te gaan delen. In 2019 betrekken beide organisaties een gezamenlijke, kleurrijke kantoorruimte aan de Linker Rottekade.

De K&O-school Quadratum en Het Lyceum Rotterdam ontwikkelen een doorlopende lijn rondom het hoogbegaafdentract. De scholen formuleren een gezamenlijke visie en vertalen het projectplan naar een activiteitenplan. Een warme overdracht optimaliseert de doorstroom van de leerlingen van Quadratum naar Het Lyceum Rotterdam. In het kader van expertisevergroting starten enkele docenten van de scholen met de (theoretische inleiding van de) opleiding van de European Council for High Ability (hoogbegaafdheid), de ECHA.

2.2 Het verkennen van de mogelijkheden om een school voor 10–14 jarigen te starten. Op Noord doen wij dit in samenwerking met onze beoogde strategische partner Kind & Onderwijs. Op Zuid doen wij dit in samenwerking met de RVKO (samenwerking tussen Montfort College en de Globetrotter).

De samenwerking tussen Montfort College van de Globetrotter komt tot (tijdelijke) stilstand als duidelijk wordt dat de landelijke regelgeving onvoldoende ruimte biedt om de gedachte constructie te verwezenlijken. Aangezien er landelijk meerdere pilots zijn, is het mogelijk dat de opbrengsten van deze pilots zullen leiden tot aanpassing van de regelgeving zodat de plannen dan opnieuw opgepakt kunnen worden.

In Rotterdam Noord begint een samenwerkingstraject tussen Lyceum Kralingen en de Arentschool van Kind & Onderwijs. Het plan is om een “groep 9” te starten in het gebouw van Lyceum Kralingen voor PO-leerlingen die eigenlijk nog niet toe zijn aan het VO. Het plan wordt verder uitgewerkt in 2020 en mogelijk kan het traject in dat jaar of anders in 2021 van start gaan.

2.3 Het vergroten van de kennis van onze medewerkers van het primair onderwijs door middel van het volgen van gezamenlijke workshops (in samenwerking met de Pabo), het uitbreiden van het POVO-project naar Noord en het samen optrekken in het Rotterdamse initiatief rondom digitale geletterdheid.

In 2018 was een veelbelovende proef van start gegaan waarbij docenten uit het Voortgezet Onderwijs (VO) lessen gingen verzorgen in groepen 6, 7 en 8 op basisscholen (POVO-project). Dit is een win-winsituatie. Het voortgezet onderwijs weet vaak onvoldoende wat er in het basisonderwijs gebeurt. Docenten beginnen dan de lessen op onderdelen soms op een te laag niveau voor de brugklasleerlingen omdat zij in het PO al veel kennis hebben opgedaan. Het project brengt voor het basisonderwijs extra vakinhoudelijke kennis in huis. In 2019 doen 14 docenten mee aan het project en geven lessen aan leerlingen van RVKO en van K&O. Intussen is de pilot succesvol gebleken en groeit de belangstelling voor deze samenwerking tussen primair en voortgezet onderwijs, zowel bij docenten als bij de overheid. Op 15 april 2019 legt het Ministerie van OC&W een werkbezoek af bij LMC-VO.

Niet voor alle docenten is het mogelijk om gedetacheerd te worden naar PO maar het staat vast dat er veel van elkaar geleerd kan worden. Daarom wordt er naast het POVO-traject drie keer een POVO-workshopmiddag georganiseerd voor docenten van LMC-VO en K&O rond onderwerpen als digitale leermiddelen, de hersenontwikkeling van kinderen/jongeren, methodes. De workshops worden gegeven door docenten van LMC-VO of K&O en eenmaal door medewerkers van Hogeschool Rotterdam. Ongeveer 50 medewerkers, met name van LMC-VO, maken gebruik van de workshopmiddagen.

Pijler 3. Het portfolio bestaat uit 24 unieke, kleinschalige scholen

3.1 Iedere school heeft een scherp profiel gekozen dat herkenbaar is qua inhoudelijke oriëntatie of onderwijsconcept en heeft dit zichtbaar en concreet gemaakt in haar schoolplan en wervingsmateriaal.

Alle schoolprofielen zijn samengevat in de LMC-scholengids, een overzichtelijk boekje dat in september 2019 is uitgekomen en online te downloaden is via de LMC-website www.lmc-vo.nl. Per school is daarin kort omschreven wat de school herkenbaar maakt en waar de accenten liggen in het onderwijs. Met deze uitgave komen de 24 kleinschalige scholen als het ware samen; als unieke entiteiten die onderdeel zijn van een groter geheel. De profielen van deze scholen zijn verder terug te vinden in de betreffende schoolplannen en de wervingsmaterialen. Verder is er een positieve ontwikkeling dat bijna alle scholen naast informatie en fotografie, ook inzetten op bewegend beeld (professionele, korte schooltrailers) waarin eigen leerlingen en docenten figureren.

3.2 Als aanvulling op het huidige scholenaanbod biedt LMC-VO in 2019 twee nieuwe profielen aan, te weten een Theater VMBO (Palmentuin) en een Horeca Havo en bouwt het onderwijsaanbod van de twee scholen die meegaan naar Stadionpark (zie convenant VO Rotterdam Zuid, d.d. 19 februari 2018) om tot sportprofiel.

De Horeca Havo wordt met ingang van het schooljaar 2019 – 2020 aangeboden op Het Lyceum Rotterdam als de Havo voor Foods & Events. Het is een samenwerking met de Horeca Vakschool Rotterdam die de praktijklessen aan de leerlingen verzorgt. De eerste leerlingen worden met ingang van dit schooljaar ingeschreven.

Palmentuin krijgt een
nieuw
onderwijsprogramma
rondom theater en
entertainment

Naast het al bestaande "On Stage" onderwijsprogramma gaat Palmentuin ook "Off Stage" vakken geven. De school verzorgde al zang, dans en spel. Nu zijn de voorbereiden in gang gezet om met ingang van schooljaar 2020/2021 ook les te geven in decorbouw, grime, kostuumontwerp, licht- en geluidstechniek en catering.

In de plannen voor Rotterdam Zuid, vastgelegd in het convenant VO Rotterdam Zuid, krijgen de scholen Veenoord en Vak College Zuidrand een nieuwbouwpand voor vmbo-onderwijs met een sportprofiel. Ondanks dat de nieuwbouw nog enkele jaren zal duren, zijn beide scholen actief met de aanpassing van hun onderwijs op de nieuwe profilering. Vak College Zuidrand krijgt binnen het gebouw enkele aanpassingen zodat het nieuwe profiel al daadwerkelijk te zien is. De nieuwe profilering komt terug in de PR-activiteiten waarbij het de bedoeling is dat nieuwe leerlingen bewust kiezen voor het profiel sport. Beide scholen zijn actief en de samenwerking tussen de scholen is groeiende. Uiteindelijk zullen de medewerkers en leerlingen van beide scholen ondergebracht worden in de nieuwe school.

3.3 LMC-VO bevestigt de positie van aanbieder van Dalton-onderwijs op Zuid door het onderwijsaanbod van de scholen Palmentuin (VMBO) en Montfort College (Mavo-Havo-VWO) verder in te richten conform de principes van Dalton.

Montfort is sinds schooljaar 2018 – 2019 Dalton in oprichting. Bij Palmentuin is het Dalton principe in het schooljaar 2018 – 2019 ingevoerd. In de nieuwe opzet van Palmentuin voor Theater (PT010) blijft de Dalton aanpak gehandhaafd.

Pijler 4. De optimale doorstroom naar MBO/HBO/WO

4.1 Het in kaart brengen van de mogelijkheden om leerlingen van LMC-VO in het (Rotterdamse) vervolgonderwijs te volgen qua leerprestaties. Hiervoor is samenwerking met het vervolgonderwijs noodzakelijk en kan privacy een belemmering zijn.

Met Albeda College is in 2019 een samenwerkingsconvenant opgesteld (ondertekening februari 2020). Onderdeel van die overeenkomst is het volgen van LMC-leerlingen in hun studiesucces op het MBO bij Albeda College. Albeda heeft in overleg met LMC-VO de registratie van leerlingen afkomstig van LMC-VO aangepast. Vanaf 1 oktober 2019 kunnen de resultaten van de LMC-leerlingen beter gevolgd worden.

Sinds enkele jaren ligt er ook een VO-HBO convenant zodoende zijn met het MBO-convenant nagenoeg dekkende afspraken gemaakt, enkel WO ontbreekt nog, over het volgen van leerlingen in het vervolgonderwijs.

4.2 Het onderzoeken van de mogelijkheden van doorlopende leerlijnen tussen het VMBO en het MBO dan wel een verbeterde aansluiting tussen de beide onderwijssoorten.

Verschillende LMC-scholen hebben doorlopende leerlijnen van VMBO naar MBO ontwikkeld. Zowel bij het Horeca onderwijs (Horeca Vakschool Rotterdam, het Praktijkonderwijs (HPC) als het Kunstonderwijs (MT010) zijn inmiddels concrete afspraken gemaakt. Ook TooropMavo heeft afspraken met het Grafisch Lyceum dat het profielwerkstuk tevens dient als toelating tot deze MBO opleiding. Een delegatie van VO-raad, MBO-raad, Vereniging van Hogescholen en het Ministerie van OC&W komt in het najaar van 2019 op de Horeca Vakschool Rotterdam op bezoek om kennis te nemen van de lopende initiatieven.

Om meer medewerkers kennis te laten maken met het MBO en met de collega's in het MBO organiseert LMC-VO samen met Albeda en Zadkine twee congressen met als thema 'Kansrijk doorstromen VO-MBO'. Ruim 100 docenten nemen hier aan deel.

Pijler 5. De toegevoegde waarde van het merk LMC-VO voor de scholen

5.1 Er worden twee LMC-brede evenementen georganiseerd die de samenhang en verbondenheid stimuleren tussen de scholen. De evenementen hebben tevens tot doel het merk LMC-VO zichtbaar te maken voor de buitenwereld.

Samen met K&O organiseert LMC-VO op vrijdag 27 september 2019 voor de eerste keer een LMC-ontdekdag voor alle groep 8 leerlingen van de basisscholen van K&O. Deze leerlingen maken op de Nieuwe Park Rozenburgschool van Kind & Onderwijs kennis met voortgezet onderwijs door deel te nemen aan verschillende workshops, georganiseerd door LMC-scholen. Deze workshops gaan bijvoorbeeld over sport, koken, theater, techniek, taal, bèta-vakken. De ontdekdag krijgt een grote opkomst met meer dan 850 basisschoolleerlingen. Het aankondigingsfilmpje is te zien op YouTube:

<https://youtu.be/qSEzAN1aZFw>.

De LMC Scholen CUP, een 'toernooidag' voor brugklassers van de LMC-scholen, wordt in 2019 voor de derde keer gehouden, dit keer in het Sparta-stadion. De 40 teams (ruim 400 brugklassers) worden samengesteld op basis van sportiviteit, motivatie, samenwerking, respect en bovenal lol en niet zozeer om de allerbeste spelers. Naast de CUP-prijs reikt LMC-VO ook een sportiviteitsprijs uit. Ondanks de stromende regen is de sfeer gezellig en sportief. De aftermovie staat op YouTube:

<https://youtu.be/Ujj7Wdc3q6k>

Pijler 6. De herkenbare positie van de school voor ondernemers en de buurt

6.1 Scholen ondernemen zichtbaar en aantoonbaar activiteiten binnen en met de eigen wijk. Zij maken hiervan verslag op hun websites en in PR materiaal richting (toekomstige) ouders, leerlingen en externe actoren.

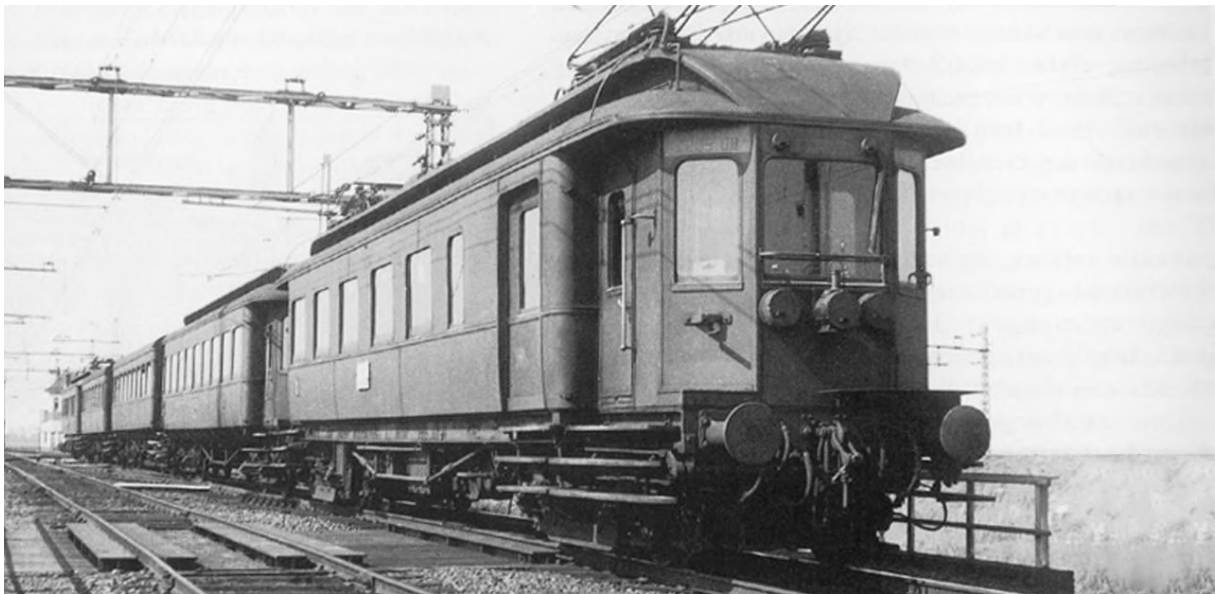
De LMC-scholen zijn in 2019 actief bij acties in de buurt of organiseren zelf activiteiten. Op de websites van de scholen worden hier berichten over geplaatst.

Om enkele activiteiten te noemen:
 een lunch-vierdaagse voor ouders van het Jacques Dutilh Huis & Arcadia, verzorgd door Vak College Hillegersberg; Horeca Vakschool Rotterdam levert 50 meter taart voor jarig Winkelcentrum Keizerswaard en 40 meter taart voor De Terp; op Het Praktijkcollege Centrum vindt de aftrap plaats van de bewustwordingscampagne Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA) en komt daarmee op de site van Hart van Nederland.

6.2 Scholen ondernemen zichtbaar en aantoonbaar activiteiten in samenwerking met bedrijven en instellingen. Zij maken hiervan verslag op hun websites en in PR materiaal richting (toekomstige) ouders, leerlingen en externe actoren.

LMC-VO gaat samenwerkingsovereenkomsten aan met de Stichting Hofpleintrein en met de Stoom Stichting Nederland. Leerlingen kunnen hierdoor praktijklessen krijgen en het geleerde toepassen op het museumstoomdepot aan Rolf Hartkoornweg. De lessen zijn in de eerste periode met name gericht op de te restaureren historische Hofpleintrein die Stichting Hofpleintrein in bruikleen heeft gekregen van het Spoorwegmuseum te Utrecht. Leerlingen kunnen ook andere opdrachten uitvoeren, bijvoorbeeld op het gebied van ICT- of PR, voor de trein of het museumstoomdepot. Een artikel over deze samenwerking wordt geplaatst in het Rotterdams Onderwijs Magazine.

Hofpleintrein decor voor lessen leerlingen

Pijler 7. De strategische inrichting van scholengroepen

7.1 Het onderzoeken of op basis van profielen een (verdere) indikking van de scholengroepen mogelijk en wenselijk is en hiertoe voorstellen doen die – waar mogelijk – leiden tot meer verticaal geordende scholengroepen.

Op een enkele school na zijn de scholen van LMC-VO ingedeeld in scholengroepen. Een uitgangspunt daarbij is dat de samenwerking tussen scholen binnen scholengroepen vergemakkelijkt wordt en dat medewerkers en leerlingen hierdoor eenvoudiger kunnen overstappen van school. De organisatie van LMC-VO is voortdurend in ontwikkeling. Dit kan inhouden dat ook de samenstelling van de scholengroepen wijzigt. Dit gebeurt ook in 2019. De scholengroep GKH/YBSR is eigenlijk te klein om als scholengroep te functioneren. De scholengroep wordt opgesplitst waarbij GKH samen met Rotterdam Design College (RDC) en RDC-ISK een scholengroep vormt en YBSR wordt toegevoegd aan de scholengroep Mavo Centraal / Lyceum Kralingen waardoor een volledige, verticale scholengroep ontstaat.

Door de plannen voor Rotterdam Zuid volgens het eerder afgesloten convenant met de gemeente en de grote VO-besturen hebben de scholen Veenoord en Vak College Zuidrand het sportprofiel omarmd. Palmentuin heeft echter ook een profilering sport. Het is nodig dat de school een andere profilering krijgt, dit wordt een theaterprofiel, zie eerder in dit verslag. Vanwege de nieuwe profilering wordt de school toegevoegd aan de scholengroep HMD/De Theaterhavo/vwo en de Theater voor Mavo MT010. Ook deze scholengroep is met deze toevoeging een volledige, verticale scholengroep.

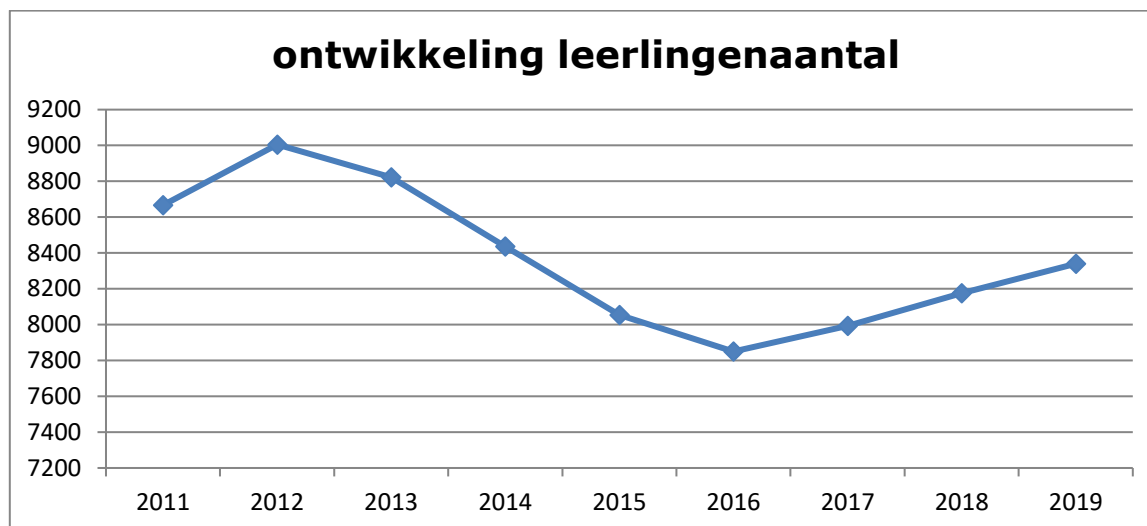
De school in Spijkenisse, Charles de Foucauld Mavo, is niet opgenomen in een scholengroep. In 2019 ontstaat het idee om deze school te beëindigen en het gebouw over te dragen aan CVO. Dit collega-bestuur heeft een school in Rotterdam West die te maken heeft met teruglopende leerlingenaantallen, vergelijkbaar met GKH van LMC-VO. CVO zal dan deze school, Melanchthon Mathenesse, sluiten waarbij het pand wordt overgedragen aan LMC-VO om te gebruiken voor GKH. Zowel in Spijkenisse als in Rotterdam kunnen leerlingen in het pand blijven waar zij nu les hebben. Het idee wordt verder uitgewerkt in 2020.

1.7.2. Onderwijs

Leerlingenaantal

Het aantal aanmeldingen voor de brugklassen stijgt licht ten opzichte van 2018. Ook dit jaar is nog sprake van relatief kleine cohorten eindexamenleerlingen waarbij het aantal eindexamenleeringen kleiner is dan de nieuwe instroom van met name de brugklassen. In totaliteit is zodoende sprake van groei van het totaal aantal leerlingen in 2019.

Slagingspercentages

Na het lagere gemiddelde slagingspercentage van schooljaar 2017-2018 stijgt het gemiddelde slagingspercentage in schooljaar 2018/2019 weer naar 89%. Dit gemiddelde slagingspercentage werd ook gehaald in de schooljaren 2015/2016 en 2016/2017.

Niveau	2015-2016		2016-2017		2017-2018		2018-2019	
	Aant.	%	Aant.	%	Aant.	%	Aant.	%
vmbo	677	92	748	92	650	91	577	93
mavo	599	86	624	86	575	82	566	86
havo	199	89	258	90	244	87	232	88
vwo	62	87	105	89	86	93	102	87
vmbo:								
bbl	316	95	295	95	256	95	225	95
kbl	293	90	382	91	317	88	285	92
gl	51	91	61	87	54	85	47	91
lwt	17	85	10	90	23	96	20	95

Het slagingspercentage voor de afdeling vwo van één van de scholen is teleurstellend. Een plan van aanpak wordt opgesteld. Meerdere scholen halen daarentegen een slagingspercentage van 100%. Dit geldt voor de Havo/vwo voor Muziek en Dans, voor de havo-afdeling van De Theaterhavo/vwo, voor Rotterdam Designcollege (m.u.v. afd. bbl met 97%) en de afdelingen bbl en lwt van Veenoord.

Toetsing en examinering.

Mede door de aanwijzingen vanuit het Ministerie van OCW en de VO-Raad ten gevolge van het examendebacle van juni 2018 in Maastricht onderneemt LMC-VO verder actie om

de organisatie rondom schoolexamens sluitend te maken. Dit resulteert in een aantal digitaal technische maatregelen die via het leerlingvolgsysteem Magister, zowel op schoolniveau als landelijk, worden geïmplementeerd. Hierdoor wordt de kans op mogelijk frauduleus handelen m.b.t. schoolexamens en PTA's, zo klein mogelijk gemaakt. Ook zijn examensecretarissen en applicatiebeheerders met deze aanpassingen beter in staat de actuele stand van zaken rondom afsluiting van de PTA's te monitoren. Twee expertise-bijeenkomsten worden georganiseerd voor de examensecretarissen waarbij opvolging van de september-en de maartmededelingen centraal staan.

Om competenties en vaardigheden van examensecretarissen te vergroten, wordt de LMC-academie ingezet om voor verdergaande professionalisering te zorgen. Het uiteindelijke doel hierbij is dat jaarlijks specifieke bijscholing voor examensecretarissen kan plaatsvinden.

Binnen LMC-VO geldt de afspraak dat als de examenresultaten van een school onder het landelijke gemiddelde uitkomen, de school verplicht is een uitgebreide analyse uit te voeren en een plan van aanpak op te stellen om de resultaten te verhogen.

Passend Onderwijs

In 2019 is binnen LMC-VO opnieuw uitvoering gegeven aan de wet op Passend Onderwijs. Op alle scholen wordt het beleid en de uitvoering op Passend Onderwijs regelmatig besproken en, waar nodig, bijgesteld. Collegiale consultatie vindt regelmatig plaats en LMC-VO organiseert brede expertise bijeenkomsten. Vanuit het LMC-VO gedachtengoed "de basis meer dan op orde" werkt elke school aan een gezonde schoolcultuur waarbij de sociale veiligheid, naast een goed pedagogisch-en didactisch klimaat, een hoge prioriteit heeft.

Het uitgangspunt is dat de leerling centraal staat. Waar mogelijk, wordt maatwerk gegeven om er voor te zorgen dat elke leerling krijgt waar hij/zij recht op heeft. Een aandachtspunt is daarbij het contact met ouders. Op elke school is een vorm van basis+ en/of extra ondersteuning georganiseerd. Sprake is van School ondersteuning teams (SOT) waarbij ook externen kunnen aanschuiven of multidisciplinaire overleggen(MDO) waarbij naast externen ook ouders kunnen aanschuiven.

Door de specifieke leerbehoeften van een groot aantal leerlingen is het soms zeer lastig voor docenten en medewerkers om op de meest passende wijze het onderwijs en de ondersteuning aan leerlingen te verzorgen. Regelmatig ervaren zij de werkdruk op dit gebied als groot. Als zij dit melden bij hun leidinggevenden, treft het management tijdig maatregelen en/of zorgt voor extra facilitering om de situaties werkbaar te houden.

LMC-VO biedt docenten en andere medewerkers coachings- en scholingstrajecten voor hun contacten met leerlingen. De coachingstrajecten vinden plaats in de vorm van expertisebijeenkomsten en een ondersteunings helpdesk. Scholing wordt aangeboden vanuit de LMC Academie.

Elke school krijgt naast de gelden vanuit de lumpsum financiering ook een (geormerkt) zorgbudget van het Samenwerkingsverband Koers-VO. Daarvan kan eventueel expertise van externen worden ingezet. Scholen hebben rechtstreeks contact met het Samenwerkingsverband Koers VO via de zgn. Koersconsulent. Een school kan er verder voor kiezen om schoolmaatschappelijk werk in te zetten vanuit ENVER of MEE (specifiek voor PrO scholen) maar ook schoolverpleegkundigen (CJG/GGD), Begeleiders Passend Onderwijs (BPO-ers), overstapcoaches of ondersteuning vanuit het Expertisecentrum van

LMC-VO. Indien nodig, kan een school onderwijs zorg arrangementen (OZA's) inzetten waaronder het OPDC-Rotterdam. Scholen onderhouden contacten met Leerplicht en doen tijdig melding van verzuim.

Techniekonderwijs – Aanvullend bekostiging technisch VMBO

Het kabinet heeft extra gelden beschikbaar voor vmbo-onderwijs om te investeren in techniekonderwijs. In 2019 ontwikkelen de scholen in Rotterdam samen met het mbo en het bedrijfsleven plannen om te komen tot een dekkend en doelmatig technisch onderwijsaanbod. Het creëren van een aantrekkelijk beeld van de rol van 'techniek en technologie' in toekomstige beroepen is een van de eerste activiteiten. Hiervoor worden verschillende techniekcentra samen met bedrijfsleven ingericht. Ook ICT een prominentere rol geven binnen de opleidingen is een activiteit. Het stimuleren van werkgelegenheid en versterken van de aantrekkingskracht vereist economische en technologische vernieuwing. De ontwikkeling van nieuwe technologieën moet in een hogere versnelling komen. Intensieve relaties tussen overheden, kennisinstellingen, onderwijs en bedrijven zijn hiervoor noodzakelijk. Rotterdam is daarbij gesplitst in twee regio's, te weten Rotterdam-Zuid en Rotterdam-Noord. Het plan in Rotterdam Zuid wordt goedgekeurd. Het plan in Rotterdam Noord is wat later afgerond en is nog niet goedgekeurd. De beschikbare middelen die uit 2018 waren doorgeschoven, zijn in het jaar 2019 gerealiseerd. Ook een deel van in 2019 toegekende middelen is doorgeschoven naar 2020.

Taal- en rekenonderwijs

LMC-VO zet professionele leergemeenschappen (PG) op in opvolging van het 'Rotterdam Effect'. In deze leergemeenschappen kunnen kennis en vaardigheden op gestructureerde wijze worden gedeeld. Het is de verwachting dat hiermee de kwaliteit van het taal- en rekenonderwijs verbeterd kan worden. Gemeente Rotterdam verleent subsidie voor dit traject. Taalbeleid wordt verder ontwikkeld om het taalonderwijs naar een hoger niveau te brengen. Scholen zetten in Cito (0, 1 en 2-toets) of Diataal (A, B en 2-toets) in als methodeonafhankelijke toets om de taalontwikkeling van de leerlingen te monitoren. Deze dataset wordt gebruikt voor de bestuurlijke kwaliteitszorg. Alle taalcoördinatoren vullen een vragenlijst in waarmee in kaart wordt gebracht hoe het taalonderwijs in al zijn facetten er uitziet. Aan de hand van deze resultaten is besloten het komende jaar in te zetten op het ontwikkelen van een LMC-breed taalbeleid.

Kwaliteitszorg

Bestuursonderzoek

De Inspectie van het Onderwijs voert het 4-jarlijks bestuursonderzoek uit om op bestuursniveau te beoordelen of de sturing op de kwaliteit van het onderwijs en de financiële continuïteit voldoende is gewaarborgd. De focus van de verificatieonderzoeken, is na afstemming tussen de inspectie en het bestuur gericht op het zicht van de school op de ontwikkeling en begeleiding van leerlingen én de mate van effectief toepassen van beschikbare onderwijsdata om achterstanden bij leerlingen weg te werken of leerlingen voldoende uit te dagen.

De algemene conclusie van het onderzoek is dat geconstateerd is dat het bestuur inderdaad nagaat of leerlingen goed les krijgen en of zij genoeg leren. Als het beter moet op een school, dan zorgt het bestuur ervoor dat de school aan verbeteringen werkt. Als het goed gaat op een school dan zorgt het bestuur ervoor dat het zo blijft of zelfs beter wordt. Het bestuur maakt duidelijk wat de doelen zijn en hoe het bestuur verwacht dat de scholen daaraan werken. Het bestuur zorgt ervoor dat ook de docenten zelf naar school kunnen om door te ontwikkelen. Als ontwikkelpunt geeft de inspectie aan dat de sturing op het bestrijden van achterstanden en de uitvoering van de kwaliteitszorgcyclus op scholen concreter moeten worden opgenomen in het LMC-beleid.

Kwaliteitszorgtaken op scholen - datacoaches

Scholen blijken behoefte te hebben aan meer expertise op het gebied van kwaliteitszorg. Veel software applicaties (digitale tools) worden onvoldoende gebruikt. Dit gebruik is nodig om onderwijsdata te kunnen verzamelen. Om die reden besluit het College van Bestuur in samenspraak met de directeuren (scholengroepen) om enkele kwaliteitszorgtaken te beleggen bij een medewerker op school. Het is daarbij de verwachting dat een betere kwaliteitszorg op de scholen een positief effect heeft op opbrengstgericht werken.

De betreffende kwaliteitsmedewerker, de datacoach, ondersteunt het management bij het opzetten, handhaven en verbeteren van het kwaliteitsmanagementsysteem. LMC-VO zorgt voor een datacoachtraject om de startende datacoaches voldoende kennis en handvatten te geven. Met ingang van schooljaar 2020-2021 organiseert LMC-VO jaarlijks drie bijeenkomsten voor de datacoaches om de kennis van LMC kwaliteitszorgtools en benodigde vaardigheden actueel te houden.

1.7.3. Personeel

"Meer dan 80% van de kwaliteit in een school wordt bepaald door de docent voor de klas. Het is dus van groot belang dat LMC-VO in staat is de beste leraren aan te trekken, te behouden en op te leiden."

Verloop medewerkers

Op basis van de gemiddelde inzet van medewerkers in fte (externe inzet en/of stagiaires niet meegenomen) is er in 2019 sprake van een instroom van 171 medewerkers (119 fte) en een uitstroom van 159 medewerkers (101 fte). Een belangrijk deel hiervan betreft

ziektevervanging. De piek van het reguliere verloop ligt, zoals altijd, bij de start van het schooljaar, 86 docenten beginnen hun loopbaan binnen een LMC-school.

Docentenwerving

Het globale inhoudelijke thema bij de docentenwerving is 'van baan naar loopbaan', waarmee wordt aangegeven dat docenten in eerste instantie kiezen voor een baan bij een LMC-school maar dat er binnen LMC-VO mogelijkheden bestaan om te 'groeien' binnen de eigen school, maar ook bij één van de andere scholen.

De campagne start medio maart en eindigt medio juli 2019. De branded content, interviews met LMC-docenten op nieuwsites, is te lezen op AD.nl. Daarnaast zijn er permanente vertoningen op Intermediair en de Nationale Vacaturebank met een algemene LMC docenten advertentie. De aanpak leidt tot een stijging van het aantal belangstellenden voor de vacaturepagina van LMC-VO.

Introductie nieuwe docenten

Met ingang van het nieuwe schooljaar (2019 – 2020) startten de nieuwe docenten; 73 van de 86 nieuwe docenten zijn aanwezig op een kennismakings- en introductiedag op de laatste dag van de zomervakantie. In de loop van het schooljaar komen de nieuwe collega's nogmaals bijeen om de eerste ervaringen uit te wisselen.

Duurzame inzetbaarheid medewerkers

De toename van verzuim is aanleiding voor het actualiseren en intensiveren van het verzuimbeleid. In samenwerking met de arbodienst kiest LMC-VO voor een andere aanpak. Doel van deze werkwijze is verkorting van de verzuimduur en een stevige ondersteuning in de terugkeer van medewerker naar het (eigen) werk. Er is al snel contact van de arbodienst met de verzuimende medewerker voor een eerste indicatie van de benodigde hulp, een snelle inzet van interventies en de keuze voor een aantal vaste providers voor interventies. Het College van Bestuur voert gesprekken met de directeurs van scholen met hoog verzuim. Met ingang van 1 september 2019 wordt gewerkt conform het geactualiseerde verzuimbeleid. De verdere implementatie van de beleid loopt.

Het ziekteverzuim was in 2018 aanzienlijk gestegen. Om die reden was met behulp van externe adviseurs een maatwerkplan ontwikkeld voor scholen met een dubbele verzuimproblematiek (hoog verzuimpercentage en hoge verzuimfrequentie). De effecten van deze aanpak in de verzuimcijfers moeten op de lange(re) duur zichtbaar worden. In 2019 is een bescheiden daling van het verzuimpercentage en van frequent verzuim te ingezet. De verzuimduur is echter, na een daling in 2018 weer toegenomen tot het niveau van 2017. De landelijke gegevens zijn nog niet bekend zodat een vergelijking met de landelijke situatie nog niet mogelijk is.

Jaar	VZ % LMC-VO	VZ% VO	VZ freq. LMC-VO	VZ freq. VO	VZ duur LMC-VO	VZ duur VO
2015	6,55	5,0	1,51	1,4	13,87	14
2016	5,81	5,2	1,50	1,6	23,05	13
2017	5,98	5,3	1,36	1,6	19,31	14
2018	6,65	5,4	1,34	1,5	16,47	
2019	6,40		1,21		19,42	

In het schooljaar 2018/2019 laat LMC-VO een onderzoek uitvoeren naar de Psychosociale Arbeidsbelasting (PSA) / Werkdruk door middel van de Quickscan PSA van Voion. Uit de resultaten blijkt dat de werkbeleving binnen LMC-VO een score van 6,6. Enerzijds door de mate waarin medewerkers zich overbelast voelen: met een 5,1 scoort LMC-VO hierop

een onvoldoende en anderzijds de score op werkplezier, deze is namelijk 8.1. De werkomstandigheden scoren verder matig. Het valt op dat bij dertien (school)locaties sprake is van een relatief hoge score op PSA/werkdruk. Op deze locaties, en op nog vier locaties die dit graag willen, laat LMC-VO in juni/juli 2019 verdiepend onderzoek uitvoeren aan de hand van de Welzijnscheck-VO, ook een instrument van Voion. Op basis van de Quicksan en het verdiepend onderzoek PSA op 13 (school)locaties worden voor het schooljaar 2019-2020 organisatie-brede speerpunten geformuleerd en een plan van aanpak LMC-breed opgesteld. Elke (school)locatie stelt een eigen Plan van Aanpak 2019/2020 op met daarin activiteiten en acties die bijdragen aan het verminderen van de PSA.

De Inspectie van Sociale zaken en Werkgelegenheid constateert bij haar bezoek aan LMC-VO in december 2019 dat het arbo-beleid op orde is.

Beleid beheersing uitkering na ontslag / Wachtgelders

De wachtgelders zijn in kaart gebracht en de begeleiding naar de arbeidsmarkt was eerder gestart. In overleg met externe diensverleners is een maatwerk aanpak gekozen. Wachtgelders krijgen trajecten aangeboden afhankelijk van en passend bij hun opgebouwde wachtgeldrechten en arbeidsmarktkansen. In 2020 wordt verder gewerkt aan de interne beleidsbeheersing.

Strategisch personeelsbeleid

LMC-VO heeft enkele jaren geleden strategische personeelsbeleid ontwikkeld. Dit beleid was vastgesteld voor een periode tot 2019. Door de ontwikkelingen t.a.v. een mogelijke fusie met Kind en Onderwijs Rotterdam is ervoor gekozen niet in 2019 een volledig nieuw strategisch personeelsbeleid te ontwikkelen aangezien dit beleid aangepast zou moeten worden als een fusie doorgang vindt. LMC-VO kiest er dan ook voor om een notitie Strategisch HRM-beleid voor de periode 2019-2020 te ontwikkelen en vast te stellen. Uitgangspunten van de notitie zijn goed werkgeverschap en de lerende organisatie. De volgende thema's komen in de notitie aan de orde:

- Lerarentekort
 - Begeleiden en faciliteren student-docenten
 - Begeleiden en faciliteren startende docenten
- Professionele leercultuur
 - Professionele ruimte en dialoog
 - Feedbackinstrumenten DOT en BOOT
 - Ontwikkel-richtingen
 - Eigenaarschap
- Werkplezier
 - Arbobeleid
 - Verzuim
 - Werkdruk
- Leiderschap
 - MD-traject
 - Teacher leader mastertraject
- Levensfase / seniorenbeleid

De afstemming op de onderwijskundige visie vindt per school plaats. Het beleid dat uiteenvalt in concrete onderwerpen zoals, werkdruk, scholing, verzuim, taakbeleid en formatie vormen o.a. de basis voor de managementrapportagegesprekken. Hiermee wordt de implementatie en naleving van het strategisch personeelsbeleid geborgd.

1.7.4. Huisvesting

Meerjarenonderhoud

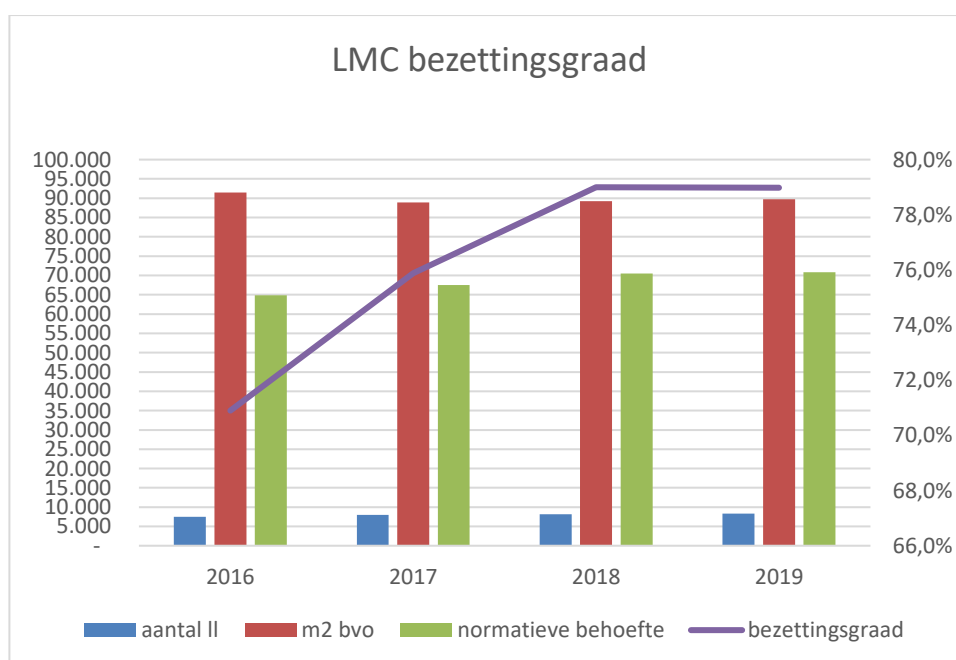
Aan het begin van het jaar mislukt de Europese aanbesteding onderhoud W-E installaties. Dit wordt veroorzaakt doordat er geen inschrijvingen zijn ingediend. Na juridische consultatie vraagt LMC-VO drie marktpartijen of zij een aanbieding willen doen. Dit leidt er toe dat LMC-VO aan het eind van het jaar opdracht geeft aan een onderhoudspartij voor het onderhoud van de W-E installaties van de gebouwen voor de komende drie jaar.

Eind 2019 wordt de meerjarenonderhoudsplanung en de daaraan gekoppelde meerjarenonderhoudsbegroting geactualiseerd op basis van een uitgevoerde conditiemeting van de gebouwen. Deze begroting zal begin 2020 worden getoetst aan de financiële kaders die gesteld worden aan de voorziening onderhoud.

Kentallen huisvesting

De bezettingsgraad van de gebouwen van LMC-VO bedraagt per 01-10-2019 conform de rekenmethodiek van Gemeente Rotterdam 89%. Hoewel het aantal leerlingen is toegenomen t.o.v. 2018 heeft LMC-VO extra ruimte in gebruik gekregen voor de YBSR waardoor de bezettingsgraad gelijk is aan 2018.

De bezettingsgraad is feitelijk lager als uitgegaan wordt van het totaal aantal beschikbare m² bvo ongeacht de eigendomssituatie. In de rekenmethodiek van de gemeente worden de gebouwen waarvan LMC-VO het volledige eigendom heeft namelijk buiten beschouwing gelaten. De bezettingsgraad intern bedraagt 79%.

Energieverbruik

Het verbruik van energie wordt voor diverse locaties gemonitord. De data wordt verwerkt in de portal van Energievoorscholen. Het electra verbruik daalt t.o.v. 2018 licht terwijl het gasverbruik stabiel blijft. De kosten van het totale energieverbruik stijgen met 15%. In 2020 worden maatregelen doorgevoerd om het energieverbruik terug te dringen, bijvoorbeeld door afstemming bedrijfstijden installaties versus openingstijden scholen.

Verbouwingen

Meerdere verbouwingen worden uitgevoerd in de zomervakantie. Dit zijn onder meer:

- Het schoolgebouw aan Beumershoek wordt aangepast om naast de leerlingen van Vakcollege Zuidrand ook ISK-leerlingen te huisvesten. Een complicerende factor is dat voor schooljaar 2019-2020 medegebruik van vijf lokalen is verleend aan een basisschool van SIPOR.
- De kelderruimte in het gebouw van Het Lyceum Rotterdam wordt verbouwd tot een werkplaats voor de kunstvakken.
- Op de locatie GKH wordt een lokaal Zorg & Welzijn gerealiseerd en ingericht.

Met de scholen Veenoord en Vakcollege Zuidrand wordt gewerkt aan het opstellen van een huisvestingsconcept, afgeleid van de onderwijskundige visie en uitgewerkt voor het sportprofiel voor de nieuwbouw in Stadionpark volgens de afspraken in het Convenant VO Rotterdam Zuid. Het is al bekend dat de oorspronkelijke planning van dit project, oplevering 3e kwartaal 2023, niet wordt gehaald. Begin 2020 wordt een aangepast stedenbouwkundig plan verwacht waarna de massastudie voor de nieuwbouw afgerond en een investeringsraming opgesteld kan worden.

In het Convenant VO Rotterdam Zuid wordt aan de groei van YBSR tegemoetgekomen. De school krijgt een deel van de tweede verdieping in het MUSA-gebouw in medegebruik. Gemeente Rotterdam huurt voor de school verder bedrijfsruimten in het naastgelegen appartementencomplex. Deze bedrijfsruimten worden in oktober 2019 casco opgeleverd waarna de verbouwingen van start gaan. De oplevering is gepland in januari 2020. Met deze ruimten kan de YBSR duurzaam 400 leerlingen huisvesten.

Gemeente Rotterdam

Gemeente Rotterdam start met de schoolbesturen een proces om tot een integraal huisvestingsplan te komen voor het voortgezet onderwijs op Rotterdam Noord. Afstemmen van het aanbod en terugdringen van de leegstand staan hierbij centraal. Dit sluit aan bij de ambitie van LMC-VO om de kosten voor huisvesting niet verder te laten oplopen, beter gezegd de huisvestingslasten te verlagen.

Een continue zorg is de gymcapaciteit binnen Rotterdam. Binnen diverse deelgebieden zijn er te weinig gymlokalen om de LO-uren van LMC-VO in te roosteren. De normatieve

uren worden ingeroosterd maar de extra uren voor bewegen en sportprofiel worden niet altijd gehonoreerd door de gemeente. Voor de scholen die extra sport aanbieden is dit een continue punt van aandacht.

1.7.5. ICT

Identity management

Op het gebied van identitymanagement wordt een aantal projecten uitgevoerd. Het grootste project is de migratie naar Microsoft Identity Manager 2016 voor leerlingen. Medewerkers kunnen beschikken over de applicaties Salto (toegang panden) en Skype (telefonie). Voor leerlingen wordt een koppeling gerealiseerd met een kluisjes management systeem.

Infrastructuur

De laatste locaties worden overgezet naar een netwerkconfiguratie. Daarnaast is de migratie van het wifi netwerk naar Aruba Networks apparatuur afgerond. Voor de ontsluiting van het netwerk op de nevenlocatie van YBSR wordt in eigen beheer een glasvezel aangelegd. De extra lokalen zijn daarmee aangesloten op de bestaande infrastructuur van de school.

Het stafbureau van K&O Rotterdam maakt sinds de verhuizing gebruik van de infrastructuur van LMC-VO. Via de applicatie GoBright kunnen beide organisaties vergaderruimten reserveren.

Security

Het interne netwerk wordt actief gescand op beveiligingsproblemen. Dit kunnen verouderde software versies zijn maar ook bijvoorbeeld configuratiefouten. Verder wordt het spamfilter voor de email vervangen. Multi-factor authenticatie wordt ingevoerd, eerst bij het stafbureau en dan, nadat de aansluiting van Magister op deze methode is afgerond, bij de scholen en overige locaties.

Privacy

Er zijn twee meldingen van Privacy schendingen. LMC-VO meldt deze bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Eén betreft het misbruik maken van de account van een docent, de ander is een melding van een externe partij i.v.m. een fout in hun applicatie.

1.7.6. Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

Geweld nabij scholen

Net voor de Kerstvakantie van 2018 vond een ernstige schietpartij plaats bij één van de scholen. Een leerling overlijdt. Dit verschrikkelijke incident had zijn oorsprong in de relationele sfeer. De impact op de leerlingen en medewerkers van de school was groot. Enige tijd na de Kerstvakantie wordt het incident geëvalueerd, niet alleen intern maar ook met extern betrokkenen. Er zijn vier avonden voor ouders georganiseerd.

In oktober 2019 is er opnieuw een ernstig incident in de directe omgeving van twee LMC-scholen waarbij een leerling zwaargewond raakt. De leerling wordt opgewacht door jongens die hem neersteken. De leerling wordt met spoed naar het ziekenhuis gebracht en overleeft de steekpartij. De politie houdt al snel de twee verdachten aan. Het incident heeft geen enkele relatie met de scholen maar schijnt voort te komen uit een strijd tussen twee rivaliserende jeugdbendes in Rotterdam Zuid die blijkbaar extreem geweld niet schuwen. LMC-VO heeft vanwege het incident contact met de gemeente, politie, Inspectie van het Onderwijs en de pers. Samen met andere schoolbesturen is er overleg met de burgemeester, politie en andere betrokken partijen over de situatie in Rotterdam Zuid.

Staking

Landelijk wordt door het PO- en VO-onderwijs gestaakt voor betere arbeidsvoorwaarden in maart en in november 2019. Aan de eerste staking doen minder LMC-medewerkers mee dan aan de tweede staking. In de novemberstaking wordt aandacht gevraagd voor de benodigde structurele investeringen in het onderwijs. Het College van Bestuur steunt de staking en deelt de mening van de bonden dat structureel extra geld nodig is voor het onderwijs. Om die reden besluit het College van Bestuur in overleg met de directeuren om medewerkers die daadwerkelijk gaan staken door te betalen. Bij een eventuele volgende staking in 2020 zal dit niet nogmaals gebeuren aangezien het geld bedoeld is voor onderwijs voor leerlingen. Enkele scholen sluiten bij de tweede staking omdat er onvoldoende medewerkers zijn om onderwijs te kunnen verzorgen.

1.7.7. Afhandeling klachten

Enkele klachten worden ingediend bij het bestuur en bij de Stichting Onderwijsgeschillen. Eén klacht wordt ingediend aan het eind van het jaar en wordt begin 2020 afgedaan door de Klachtencommissie. Na een toename van het aantal formele klachten in 2018, is er een beperkte daling in 2019. Het aantal klachten of ingediende verzoekschriften neemt de laatste jaren toe waarbij ouders er vaker en sneller voor kiezen om de Commissie Passend Onderwijs of de Klachtencommissie.

Klager:	School/ LMC-VO	Klacht over:	Afgedaan door:
Ouder	School	Melding bij veilig thuis	Onderwijsgeschillen: ongegrond
Ouder	School	Verwijdering	Onderwijsgeschillen: gegrond
Ouder	School	Ontneemt recht op onderwijs Onder druk gezet	College van Bestuur: ongegrond
Ouder	School	Weigeren toelating	Onderwijsgeschillen: ongegrond
Ouder	School	Verwijdering	Ingetrokken

1.7.8. Horizontale verantwoording

Elke school/scholengroep heeft een medezeggenschapsraad. Daarnaast is er een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad voor onderwerpen die meer dan één school betreffen. In de medezeggenschapsraden zijn medewerkers maar ook ouders en leerlingen vertegenwoordigd. LMC-VO stimuleert de deelname van ouders en leerlingen aan deze medezeggenschapsraden. Door de wijziging in de structuur van de scholengroepen wordt ook de medezeggenschapsstructuur aangepast.

De directie van de scholen maar ook het College van Bestuur, als dit gewenst is vanwege ontwikkelingen of gebeurtenissen op een school, voeren gesprekken met ouders en leerlingen. Ouders worden hiervoor tijdig uitgenodigd.

De directeuren leggen verantwoording af over subsidies aan de subsidieverleners, veelal gemeente Rotterdam. Het College van Bestuur doet dit ook op LMC-breed niveau. Eenmaal per vier weken vindt een overleg plaats tussen het College van Bestuur en de directeuren van de scholen en scholengroepen. Bij dit directeurenoverleg zijn de hoofden van de stafafdelingen en de ambtelijk secretaris aanwezig.

Openbaarheid documenten en resultaten

Informatie over de structuur van de organisatie, het jaarverslag inclusief de jaarrekening, meerdere beleidsstukken en bestuurlijke regelingen zijn openbaar via de website van LMC-VO. Ouders krijgen informatie over het onderwijs, de resultaten van het onderwijs en over ontwikkelingen op de scholen in de schoolgidsen en de websites van de scholen. Via Magister kunnen de ouders de vorderingen van hun kinderen volgen. Alle beleidsstukken zijn voor medewerkers opgenomen op LIS, het intranet van LMC-VO. Alle scholen van LMC-VO geven inzicht in hun resultaten door de gegevens te vermelden op de website Vensters VO / Scholen op de Kaart.

1.7.9. Vooruitblik 2020

Aangaan van duurzame relaties met het primair onderwijs

In 2018 en 2019 is een intensief traject gestart dat moet leiden tot een (verregaande) vorm van samenwerking met Stichting Kind & Onderwijs Rotterdam, een bestuur voor primair onderwijs in Rotterdam met 30 basisscholen boven de Maas. Verwacht wordt dat in de loop van 2020 een definitief besluit wordt genomen over de vorm van de samenwerking. Daarnaast is in 2019 het POVO-project, waarin VO-docenten structureel een halve of hele dag in de week les gaan geven op een basisschool, gestart. Voor het volgende jaar zal dit verder worden geïntensiveerd. Vooralsnog voert LMC-VO dit project uit in samenwerking met Kind & Onderwijs en de RVKO, met ondersteuning van de gemeente Rotterdam.

Digitalisering van het onderwijs. Onderwijs op afstand

LMC-VO wil de komende jaren nadrukkelijk investeren in ICT binnen het onderwijs. De impact van het coronavirus heeft de noodzaak hiertoe versterkt en een versnelling gebracht in de ontwikkeling. LMC-VO wil de ontwikkeling vormgeven langs drie lijnen:

(a) ICT-geletterdheid, (b) digitale didactiek en (c) leerlingen voorbereiden op een toekomst in en met ICT. Met name de eerste twee pijlers zijn de afgelopen maanden in een stroomversnelling terecht gekomen. Docenten hebben zich in een hoog tempo moeten bekwamen in het verzorgen van onderwijs op afstand en de ICT-ondersteuning heeft zich hierop snel en adequaat aangepast. Ieders verwachting is dat de “winst” die op terrein is geboekt, niet van tijdelijke aard is. Ook voor de komende jaren zal meer en meer worden gewerkt met een hybride vorm van onderwijs waarin fysieke lessen worden afgewisseld met vormen van onderwijs op afstand. Hiervoor zijn naast de ontwikkeling van de vaardigheden bij docenten ook grotere investeringen in de ICT-infrastructuur en ondersteuning noodzakelijk. In 2020 zal hiertoe een inventarisatie worden gemaakt.

Ten aanzien van deze derde pijler wordt in 2020 verder gebouwd aan twee concrete projecten. Ten eerste de participatie in de IT-Campus Rotterdam (www.itcampus.nl). Ten tweede de opzet en uitbouw van het eerste Codasium (profiel waarin codeeronderwijs wordt aangeboden) in Nederland op het Lyceum Kralingen. Met het Ministerie van OC&W worden gesprekken gevoerd om van coderen een eindexamenvak te maken en zo te komen tot een duurzaam en erkend Codasium.

Investeren in professionalisering

Investeren in kwaliteit van medewerkers is de belangrijkste investering in de kwaliteit van het onderwijs. In 2020 zal – net als in 2018 en 2019 – versterkt worden ingezet op de professionalisering. Dit betreft de verdere uitbreiding van het aantal OSR (Opleidingsschool Rotterdam) stageplekken op de LMC-scholen. De OSR is een samenwerkingsverband tussen de drie grote VO schoolbesturen in Rotterdam (BOOR, CVO en LMC-VO), de lerarenopleidingen (HBO en WO) en de gemeente Rotterdam. De gemeente Rotterdam heeft aanvullende middelen ter beschikking gesteld om de uitbreiding van het aantal stageplaatsen te financieren. Het tweede traject waarop versterkt wordt ingezet is het LMC-mastertraject. LMC-VO investeert hiermee in de verhoging van het aantal Masterafgestudeerde docenten. Voor het schooljaar 2020/2021 zal de eerste lichting afgestudeerde masterdocenten worden gefaciliteerd in het doen van onderzoek op een van de scholen binnen LMC-VO.

De basis op orde, en verder ...

Alle scholen van LMC-VO hebben in het schooljaar 2019/2020 minimaal het basisarrangement. Daarnaast hebben twee scholen het predicaat "Excellent" geprolonged en heeft een havo-afdeling de beoordeling "Goed". LMC-VO heeft de ambitie om de lat op het kwaliteitsniveau hoger te leggen. Zowel als het gaat om de "meetbare" kwaliteit (inspectiestandaarden) als om de "merkbare kwaliteit" (tevredenheid leerlingen, ouders en medewerkers). Op beide terreinen zijn concrete doelstellingen geformuleerd in de kaderbrief 2020.

In 2019 zijn de resultaten van het vierjaarlijkse bestuursonderzoek van de Onderwijsinspectie officieel bekend gemaakt. De resultaten waren positief voor LMC-VO waarbij het eindoordeel dicht tegen een officiële "goed" aanzit. Vanzelfsprekend is er ook een aantal verbeterpunten geformuleerd, waaronder twee herstelopdrachten op twee afzonderlijke scholen (Montfort College en Charles de Foucauld). Beide herstelopdrachten zullen in de tweede helft van 2020 leiden tot een bezoek van de Onderwijsinspectie op de genoemde scholen. Ter ondersteuning van het versterkte kwaliteitsbeleid wordt in 2020 verder geïnvesteerd in de data-teams en de DOT (digitale observatietool). Binnen de data-teams worden kwantitatieve data per school geanalyseerd gericht op de verbetering van de onderwijsresultaten. De DOT is een middel voor gestructureerde lesobservatie met als doel de kwaliteit van de lessen op de scholen te verhogen.

Ontwikkeling van scholen

De afgelopen drie jaar hebben sterk in het teken gestaan van de start en opzet van een aantal nieuwe scholen of schoolconcepten. De start van de Theatermavo (MT010), de Montessori Mavo, de Vrije Schoolroute de Kaap, de Horeca Havo en het Rotterdam Design College zijn hiervan sprekende voorbeelden. In 2020 wordt deze lijn doorgezet, onder meer in navolging van de afspraken zoals gemaakt in het convenant "Scholenplan op Zuid". De scholen Veenoord en het Vak College Zuidrand ontwikkelen zich tot "sport vmbo's" die in 2023 gezamenlijk zullen worden gehuisvest in Stadionpark. Palmentuin ontwikkelt zich nog nadrukkelijker tot Theaterschool ("on-stage" en "off-stage") en vormt daarmee een logisch verlengstuk van het Kunstonderwijscluster op de Noordoevers. Tot slot zal in 2020 een "nieuwe" school starten in Rotterdam-West, het Experience College. Het Experience College is een samenvoeging van de twee vmbo's GKH en Melanchton Mathenesse die in dezelfde wijk staan maar beiden te maken hebben met een krimpend leerlingenaantal. De laatste school is op dit moment nog onderdeel van een ander schoolbestuur in Rotterdam (CVO) maar zal bij de start van het nieuwe schooljaar worden "overgedragen" aan LMC-VO. In ruil hiervoor draagt LMC-VO haar vestiging in Spijkenisse – de Charles de Foucauld – over aan CVO. Beide scholen zijn qua leerlingomvang redelijk vergelijkbaar. Het Experience College krijgt een nieuw profiel en richt zich met name op (modern) techniekonderwijs voor leerlingen met een vmbo-advies. De eerste aanmeldingen voor het nieuwe schooljaar zijn ruim boven verwachting.

1.7.10. Continuïteitsparagraaf

In de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs is opgenomen dat elke instelling een continuïteitsparagraaf in het jaarverslag dient op te nemen die aan een aantal vereisten moet voldoen, te weten:

<u>A</u>	<u>Gegevensset</u>	
A1	Aantal leerlingen	Pag. 31 en 32
	Personele bezetting	Pag. 32 en 33
A2	Meerjarenbegroting/staat van baten en lasten	Pag. 35
	Balans	Pag. 37
	Toelichting	Pag. 37 t/m 42
<u>B</u>	<u>Overige rapportages</u>	
B1	Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem	Pag. 43: risicoparagraaf
B2	Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	Pag. 43: risicoparagraaf
B3	Rapportage toezichthoudend orgaan	Pag. 48: verslag van de Raad van Toezicht

Algemeen

Algemeen

In 2018 is het nieuwe, strategische beleid "Samengroeien 2018 – 2022" voor de komende vier jaar vastgesteld. Gekoppeld aan dit nieuwe, strategische beleid is een financieel meerjarenperspectief gepresenteerd. De tweede 'jaarschijf' van dit meerjarenperspectief vormt de basis voor de kaderbrief 2019 die ten grondslag ligt aan de begroting 2019.

Om de vinger aan de pols te houden wordt elke vier maanden aan de Raad van Toezicht gerapporteerd over de uitputting van de begroting en wordt een verwachting uitgesproken over het te behalen resultaat. Twee keer per jaar wordt met de directeur van de school een formeel managementgesprek gevoerd waarin de ontwikkelingen van de school aan de orde komen en tevens de financiële uitputting van het budget.

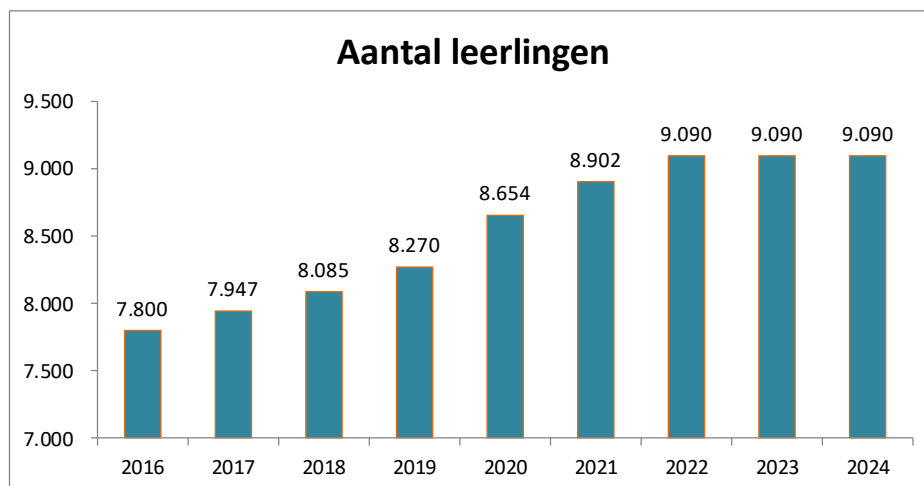
Aantal leerlingen

Ook 2019 stond in het teken van het terugwinnen van het marktaandeel qua leerlingen. Het aantrekken van meer leerlingen heeft zich onder andere gericht op het vergroten van de bekendheid van de LMC scholen bij potentiële brugklassers en dan met name het onder de aandacht brengen van de aantrekkelijke vormen van het aangeboden onderwijs. De Horeca Havo wordt op Het Lyceum Rotterdam als de Havo voor Foods & Events aangeboden, Palmentuin gaat naast het al bestaande "On Stage" onderwijsprogramma ook "Off Stage" vakken geven en Veenoord en Vak College Zuidrand werken al aan met hun sportprofiel. LMC-VO verwacht dat deze initiatieven, samen met het versterken van het reeds aangeboden onderwijs, een stijging van het aantal leerlingen zal opleveren.

De gemeente Rotterdam heeft een prognose uitgegeven waarin terug te zien is dat het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs de komende jaren nog zal stijgen. Dit in tegenstelling tot de landelijke trend waarin een sterke daling te zien is.

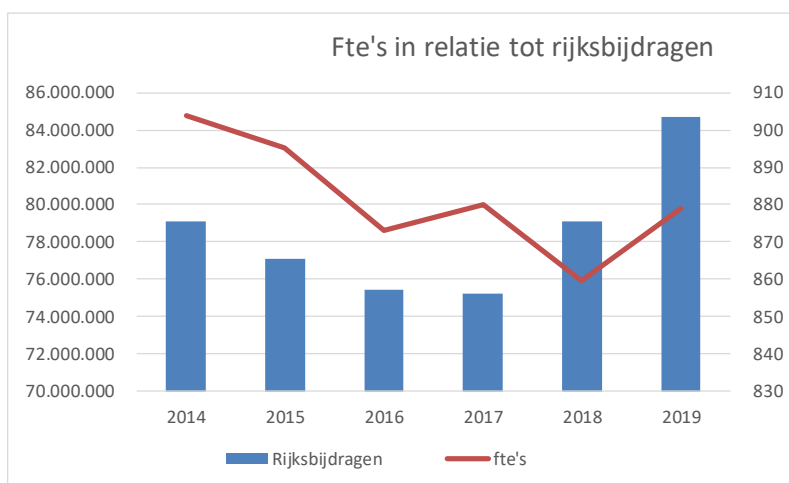
Voor de jaren 2020 – 2022 wordt uitgegaan van een stabiele groei van het leerlingaantal tot 9.000 in het jaar 2022 (groei van gemiddeld 3% per jaar). Na 2022 wordt uitgegaan van een stabiel leerlingenaantal voor de daar opvolgende jaren, uitgaande van het huidige scholenaanbod.

Voor LMC-VO is de prognose in groei aantal leerlingen in onderstaande grafiek weergegeven. Deze groei is realistisch als de instroom in de brugklassen zich positief blijft ontwikkelen. De verhoudingen in aandeel mavo, pro, vmbo en havo/vwo wijzigt in de komende jaren niet (24:7:38:31). Ook het verwachte percentage LWOO-leerlingen blijft stabiel op 23%.

Personele ontwikkeling

Door de inzet van extra gelden in 2017 en 2018 maar ook in de jaren daarvoor heeft de ontwikkeling van het aantal fte geen gelijke tred gehouden met de daling in leerlingenaantallen en daarmee de rijksbijdragen. In de grafiek op de volgende pagina kunnen de afwijkingen waarmee dit wordt geïllustreerd, worden gezien. De groei van de FTE's stijgt vanaf 2018 met het groeiend aantal leerlingen.

Personele inzet							
	MAN	OP	OOP	Totaal	MAN	OP	OOP
31-12-2013	68	639	201	908	7%	70%	22%
31-12-2014	65	636	203	904	7%	70%	22%
31-12-2015	66	623	207	895	7%	70%	23%
31-12-2016	60	605	208	873	7%	69%	24%
31-12-2017	60	608	212	880	7%	69%	24%
31-12-2018	57	588	214	860	7%	68%	25%
31-12-2019	63	597	219	879	7%	68%	25%
excl. Ziektevervang							
31-12-2017	60	588	205	853	7%	69%	24%
2017-2018	57	572	209	838	7%	68%	25%
2018-2019	61	588	193	841	7%	70%	23%
2019-2020	62	593	191	845	7%	70%	23%
2020-2021	59	591	194	844	7%	70%	23%
2021-2022	59	591	194	844	7%	70%	23%
2022-2023	59	591	194	844	7%	70%	23%
2023-2024	59	591	194	844	7%	70%	23%

Onder het management is opgenomen de directeuren, teamleiders, locatieleiders en het College van Bestuur. Na een gestage daling in de inzet van het management blijft deze de komende periode vrijwel stabiel. Het onderwijsgevend personeel is aangepast aan de ontwikkeling van het aantal leerlingen maar ook de extra investeringen hebben daar effect op. Het onderwijsondersteunend personeel wordt stapsgewijs aangepast omdat deze functies niet altijd leerlinggebonden zijn.

Effect van COVID-19

De uitbraak van COVID-19 (a.g.v. het Coronavirus) eind februari 2020 heeft een enorme impact. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. De effecten van deze crisis op de lange termijn ontwikkelingen op globaal en nationaal niveau zijn op dit moment nog niet duidelijk. Dit alles legt een zware druk op de organisatie en de medewerkers van LMC-VO. Het in snel tempo ontwikkelen van digitale lesmethodes, digitaal lesgeven en nog tal van initiatieven die binnen LMC-VO zijn uitgerold, hebben veel energie en aanpassingsvermogen geleverd van de medewerkers. LMC-VO streeft naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van haar taak als onderwijsinstelling.

Gezien de snelheid en onduidelijkheid van de ontwikkelingen rondom deze crisis is het niet mogelijk om de financiële gevolgen ervan op dit moment betrouwbaar te kwantificeren. Dit is onder andere afhankelijk van de duur, de ontwikkeling van de verspreiding van het virus en de maatregelen vanuit het kabinet. Op basis van de beschikbare informatie verwacht LMC-VO op korte termijn geen continuïteitsrisico. De liquiditeits- en solvabiliteitspositie is solide genoeg gezien de omvang van de 1e geldstroommiddelen van de totale baten.

De financiële impact van COVID-19 is voor de totale baten, het resultaat en de liquiditeit op de korte termijn zeer beperkt daar de financieringsstromen zijn gegarandeerd. Met de hiervoor genoemde (en eventuele andere) mogelijke financiële effecten als gevolg van COVID-19 is in de voorliggende meerjarenbegroting geen rekening gehouden.

Het pakket aan maatregelen dat door de diverse overheden is genomen om het virus te bestrijden heeft grote impact op LMC-VO, zowel onderwijskundig als voor de bedrijfsvoering.

De ernst en duur van de Coronavirus uitbraak is op dit moment erg onzeker en daarmee ook de effecten die het op LMC-VO instelling zal hebben. Voorop staat dat alle mogelijke

maatregelen genomen zullen worden om medewerkers en leerlingen te beschermen en risico's zo veel mogelijk te beperken of te mitigeren. Hierbij wordt de continuïteit van LMC-VO zoveel als mogelijk gewaarborgd. Er zijn meerdere maatregelen getroffen om de verspreiding van het virus zoveel mogelijk te remmen.

De belangrijkste maatregelen:

- Sluiten scholen. Alle scholen zijn als gevolg van de aangescherpte (overheids)maatregelen vanaf 16 maart gesloten. Enkel voor examenleerlingen die schoolexamens op de scholen moesten afleggen, waren scholen toegankelijk. Het onderwijs is sindsdien op afstand verzorgd en inmiddels worden versoepelende maatregelen onderzocht en eventueel ingepast. Scholen zullen waarschijnlijk op 2 juni 2020 weer opengaan. Het protocol Heropening scholen dat door de VO-raad wordt verstrekt is voor LMC-VO daarin leidend in goede afstemming met de GMR.
- Digitaal onderwijs. Het onderwijs wordt digitaal verzorgd, met alle daar aan gerelateerde aanpassingen en investeringen.
- Schrappen centrale examens. Alle centrale examens in het voortgezet onderwijs zijn, conform het kabinetsbesluit daartoe, komen te vervallen, zo ook de centraal schriftelijk en praktische examens (cspe's) in het vmbo, evenals de centrale digitale flexibele examens in vmbo-bb en -kb. De resultaten van de schoolexamens vormen de basis voor het behalen van het diploma dit schooljaar. Scholen hebben tot en met juni de tijd om de schoolexamens af te ronden. Omdat er geen centrale examens volgen, hebben de scholen hier extra tijd voor en kan er meer gespreid worden. Waar nodig hebben scholen de ruimte om hun Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) aan te passen om dit te realiseren. Scholen kiezen zelf een passende manier voor de afname van het schoolexamen. De scholen hebben tot 1 juni 2020 om de schoolexamens in te plannen en af te nemen. In juni en voor 3 juli kunnen ook eventuele herkansingen uitgevoerd worden. Het Ministerie van OCW stelt een voor deze situatie specifieke zak-slaagregeling op.
- Stages. Geplande stages kunnen niet worden voortgezet of worden aangevangen.
- LMC-VO heeft alle schoolreizen voor het vervolg van het schooljaar 2019/2020 afgezegd.
- Thuiswerken. Alle medewerkers werken zoveel mogelijk vanuit huis, zolang als dit kan.
- In de gebouwen worden maatregelen getroffen om risico's te beperken, zoals het aanbrengen van plexiglasschermen bij recepties en andere ruimtes, het aanbrengen van stickers met maatregelen en het beschikbaar stellen van extra reinigingsmiddelen.

De adviezen die opgelegd worden door het RIVM worden hierbij gevolgd.

Allocatie van Middelen

Het begrotingsproces is primair gericht op het verbinden van de strategische visie, doelstellingen en beleidsprioriteiten van LMC-VO met de beschikbare en benodigde financiële middelen. De algemene financiële beleidsuitgangspunten en kaders zijn vertaald in een intern allocatiemodel. In hoofdlijnen verdeelt het interne allocatiemodel als volgt de financiële middelen. Op de ontvangen Rijksbijdragen wordt een standaard percentage ingehouden om van daaruit bovenschoolse uitgaven voor o.a. Staf, Huisvesting, ICT en voorzieningen te kunnen voldoen. Vervolgens worden de Rijksbijdragen op basis van leerlingaantallen naar de scholen gealloceerd. De ontvangen gemeentelijke subsidie worden rechtstreeks naar de scholen gealloceerd.

Resultaat 2019

Het financiële resultaat 2019 bedraagt € 473K positief waar € 335K negatief is begroot. Een belangrijke oorzaak hiervoor is gelegen in het feit dat op jaareinde aanvullende bekostiging (€1.2 miljoen) vanuit het Rijk beschikbaar is gesteld. Middels het treffen van een bestemmingsreserve zal LMC-VO het geld in 2020/2021 kunnen besteden. Als het resultaat van 2019 gecorrigeerd wordt op deze aanvullende bijdrage, is het resultaat € 765K negatief en daarmee €430K minder dan begroot. Grootste oorzaak hiervan zijn de extra gemaakte kosten met betrekking tot ziektevervangingskosten. Het resultaat van 2019 is t.o.v. van 2018 1,2 miljoen positiever, daarmee heeft LMC-VO een goede stap gezet richting een positief resultaat op de bedrijfsvoering.

De baten liggen hoger door de compensatie voor de stijging van de pensioenpremie voor de werkgever en de salarisverhoging voor het personeel. En door de ontvangen aanvullende rijksbijdragen die bedoeld is voor 2020/2021. De personele lasten liggen hoger door de salaris- en pensioenspremiestijging. De personeelslasten zijn ook toegenomen doordat er vaker een beroep op extern personeel gedaan moet worden en/of meer inzet van eigen personeel voor ziektevervangingskosten. De afschrijvingslasten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. De huisvestingslasten en overige lasten zijn gestegen vanwege meer klein onderhoud en hogere energieprijzen. Door het groeiend aantal leerlingen is er meer geld besteed aan leermiddelen en aan de profilering van de scholen is meer geld uitgegeven dan begroot.

Meerjarenbegroting 2020-2024

De meest bepalende elementen van een begroting in het onderwijs zijn de leerlingen, het personeel en de huisvesting. Zoals al eerder aangeven verwacht LMC-VO de komende jaren een groei in leerlingaantal naar 9.000 in 2022/2023. Een directe relatie met het aantal leerlingen is de personele inzet (onderwijzend personeel). LMC-VO meent dat deze flexibel genoeg is om een eventuele, onverhoopte tegenvaller op het gebied van leerlingaantallen te kunnen opvangen.

Ook huisvesting is een belangrijke, statische kostenpost. Veel van de LMC-scholen zijn inmiddels gehuisvest in nieuwe en/of gerenoveerde schoolgebouwen. Onderhoud en energiekosten liggen over het algemeen lager bij nieuwe schoolpanden. Komende jaren volgt nog nieuwbouw voor Het Praktijkcollege Zuidwijk en participeert LMC-VO in de ontwikkelingen op Zuid met de scholen Veenoord, Vak College Zuidrand en de Young Business School Rotterdam.

Al met al biedt dit voldoende bewegingsruimte om op tegenvallende resultaten te anticiperen. Tijdens het opstellen van de Meerjarenbegroting 2020-2024 was de impact van COVID-19 nog onbekend, evenals de uitbetaling van de aanvullende rijksbijdrage van € 1,2 miljoen.

Baten en Lasten	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
Rijksbijdragen	84.674.551	86.103.435	87.625.902	89.692.113	89.692.113	89.692.113
Overige overheidsbijdragen en -subsidie:	3.564.374	3.365.351	3.230.724	3.105.524	3.105.524	3.105.524
Overige baten	4.978.364	5.107.499	4.975.793	5.012.344	5.012.344	5.012.344
Totaal baten	93.217.289	94.576.285	95.832.419	97.809.980	97.809.980	97.809.980
Lasten						
Personeelslasten	71.594.719	72.891.840	73.974.192	75.170.469	75.170.469	75.170.469
Afschrijvingen	2.723.868	3.008.582	3.001.552	3.001.133	3.001.133	3.001.133
Huisvestingslasten	7.987.768	8.023.651	8.209.494	8.410.624	8.410.624	8.410.624
Overige lasten	10.426.153	10.574.920	10.324.036	10.571.829	10.571.829	10.571.829
Totaal lasten	92.732.508	94.498.992	95.509.273	97.154.054	97.154.054	97.154.054
Resultaat normale bedrijfsvoering	484.781	77.292	323.145	655.926	655.926	655.926
Financiële baten en lasten	11.703	9.512	9.576	9.642	9.642	9.642
Exploitatieresultaat	473.078	67.780	313.569	646.284	646.284	646.284
Aantal leerlingen	8085	8270	8654	8902	9090	9090

Balans

De balans voor de komende jaren geeft hiermee het volgende beeld:

	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
	€	€	€	€	€	€	€
1 ACTIVA							
1.1 <u>Immateriële vaste activa</u>							
1.1.5 Overige	79.749	112.089	110.844	109.868	108.894	108.894	108.894
	79.749	112.089	110.844	109.868	108.894	108.894	108.894
1.2 <u>Materiële vaste activa</u>							
1.2.1 Gebouwen en terreinen	13.522.430	14.405.074	14.245.017	14.119.583	13.994.409	13.994.409	13.994.409
1.2.2 Inventaris en apparatuur	7.800.414	8.517.507	8.422.867	8.348.700	8.274.687	8.274.687	8.274.687
1.2.3 Andere bedrijfsmiddelen	18.180	28.016	27.705	27.461	27.217	27.217	27.217
1.2.4 In uitvoering en vooruitbetalingen	325.250	83.959	83.026	82.295	81.566	81.566	81.566
	21.666.275	23.034.556	22.778.615	22.578.038	22.377.879	22.377.879	22.377.879
1.5 <u>Vorderingen</u>							
1.5.1 Debiteuren	201.746	96.763	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
1.5.2 OCW	56.500	114.500	-	-	-	-	-
1.5.5 Studenten/deelnemers/cursisten	326.206	507.249	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000
1.5.6 Overige overheden	1.405.292	2.603.741	1.381.498	1.381.498	1.381.498	1.381.498	1.381.498
1.5.8 Overlopende activa	924.146	1.419.860	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000
	2.913.890	4.742.113	2.631.498	2.631.498	2.631.498	2.631.498	2.631.498
1.7 <u>Liquide middelen</u>							
1.7.1 Kasmiddelen	17.096	20.417	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
1.7.2 Tegoeden op bankrekeningen	3.410.248	2.743.163	5.316.707	7.193.496	7.302.580	7.302.580	7.302.580
1.7.3 Deposito's	16.072.626	16.140.470	16.500.000	16.500.000	16.500.000	16.500.000	16.500.000
1.7.4 Overige	2.321	3.138	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	19.502.291	18.907.188	21.836.707	23.713.496	23.822.580	23.822.580	23.822.580
Totaal Activa	44.162.205	46.795.947	47.357.663	49.032.900	48.940.851	48.940.851	48.940.851

	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
	€	€					
2 PASSIVA							
2.1 <u>Eigen vermogen</u>							
2.1.1 Algemene reserve	19.460.797	18.681.101	18.490.241	18.558.021	18.871.591	18.871.591	18.871.591
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	1.900.000	3.137.975	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	247.448	262.246	230.004	230.004	230.004	230.004	230.004
Resultaat boekjaar			67.780	313.569	646.284	646.284	646.284
	21.608.245	22.081.322	20.688.025	21.001.595	21.647.879	21.647.879	21.647.879
2.2 <u>Voorzieningen</u>							
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	3.355.070	3.658.750	3.958.406	4.120.073	4.281.740	4.281.740	4.281.740
2.2.3 Overige voorzieningen	6.562.139	7.550.665	8.212.139	9.412.139	8.512.139	8.512.139	8.512.139
	9.917.210	11.209.415	12.170.545	13.532.212	12.793.879	12.793.879	12.793.879
2.4 <u>Kortlopende schulden</u>							
2.4.3 Crediteuren	1.932.761	1.743.978	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
2.4.4 OCW (kortlopende schulden)	85.412	90.657					
2.4.7 Belastingen en premies sociale verz	2.872.908	2.887.857	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
2.4.8 Schulden terzake pensioenen	(0)	2.697					
2.4.9 Overige kortlopende schulden	46.576	356.790	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
2.4.10 De overlopende passiva	7.699.093	8.423.232	7.699.093	7.699.093	7.699.093	7.699.093	7.699.093
	12.636.751	13.505.210	14.499.093	14.499.093	14.499.093	14.499.093	14.499.093
Totaal Passiva	44.162.205	46.795.947	47.357.663	49.032.900	48.940.851	48.940.851	48.940.851

Investerings en voorzieningen

Om de meerjaren balans op te kunnen stellen is het noodzakelijk een inschatting te maken van de investeringen en de voorzieningen. Voor het investeringsniveau per jaar wordt uitgegaan van de onderstaande bedragen:

Investerings	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Immateriële activa						
Software	76.231	21.800	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal immateriële activa	76.231	21.800	2.000	2.000	2.000	2.000
Materiële activa						
Gebouwen en verbouwingen	1.666.316	1.346.000	1.078.000	1.078.000	1.078.000	1.078.000
Installaties	1.047.441	267.000	213.000	213.000	213.000	213.000
Meubilair en apparatuur	336.804	567.000	453.000	453.000	453.000	453.000
Leermiddelen en ICT	1.220.969	1.298.200	1.054.000	1.054.000	1.054.000	1.054.000
Vervoersmiddelen	18.000	-	-	-	-	-
In uitvoering	83.959	-	-	-	-	-
Totaal materiële activa	4.373.489	3.478.200	2.798.000	2.798.000	2.798.000	2.798.000
Totaal	4.449.720	3.500.000	2.800.000	2.800.000	2.800.000	2.800.000

De investering bij gebouwen en verbouwingen betreft de bovenschoolse investeringen. In voorkomende gevallen kunnen deze ook voor andere activa categorieën worden ingezet.

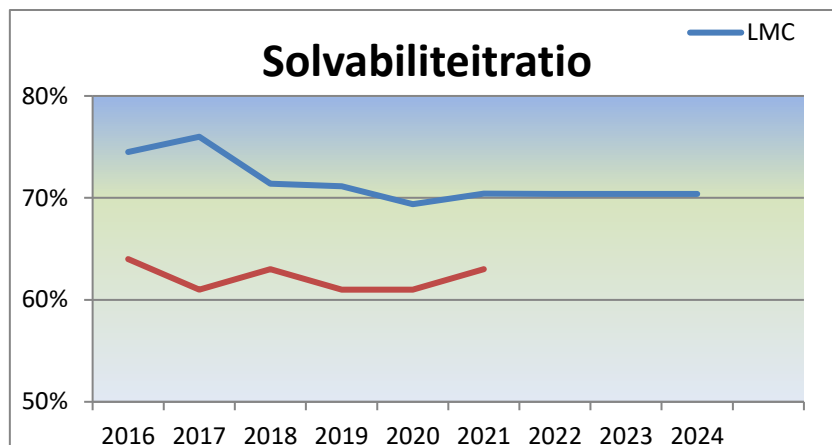
Voorzieningen	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Onderhoud	6.562.139	7.550.665	8.212.139	9.412.139	8.512.139	8.512.139	8.512.139
Spaarverlof	67.300	52.839	37.302	22.302	7.302	7.302	7.302
Jubileum	606.034	770.087	656.034	706.034	756.034	756.034	756.034
Langdurig zieken	725.481	774.334	852.147	852.147	852.147	852.147	852.147
Wachtgeldverplichtingen	1.091.406	774.457	1.218.073	1.294.740	1.371.407	1.371.407	1.371.407
Voorziening LFBPB	864.850	1.287.034	1.194.850	1.244.850	1.294.850	1.294.850	1.294.850
Totaal voorzieningen	9.917.210	11.209.416	12.170.545	13.532.212	12.793.879	12.793.879	12.793.879

Het niveau van de voorzieningen is toegenomen. Voor de onderhoudsvoorziening wordt uitgegaan van het meerjarenonderhoudsplan en de kosten die hier komende jaren zijn opgenomen. De toename in 2019 wordt veroorzaakt doordat er minder onderhoud in uitvoering was. De afname van de wachtgeldvoorziening door goede arbeidsmarkt-omstandigheden was nog niet voorzien in de meerjarenbegroting. De voorziening langdurig zieken stijgt licht doordat het aantal langdurig zieken licht is toegenomen. De voorziening LFBPB neemt per saldo toe omdat er meer mensen verlofuren zijn gaan sparen.

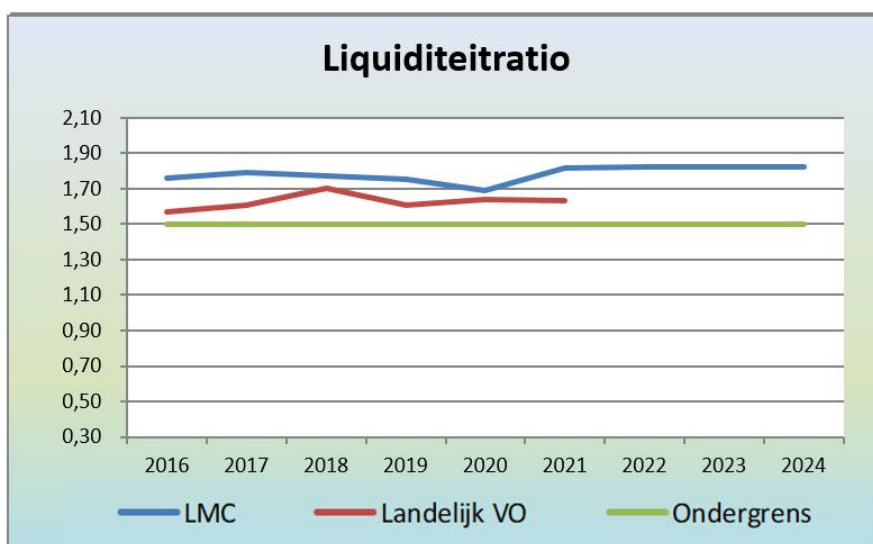
Mutatie voorziening onderhoud	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Beginstand	5.740.854	6.562.139	7.550.664	8.212.139	9.412.139	8.512.139	8.512.139
Dotatie voorziening	2.000.000	2.000.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000
Uitvoering onderhoud	1.178.715-	1.011.475-	1.638.525-	1.100.000-	3.200.000-	2.300.000-	2.300.000-
Eindstand	6.562.139	7.550.664	8.212.139	9.412.139	8.512.139	8.512.139	8.512.139

Financiële positie

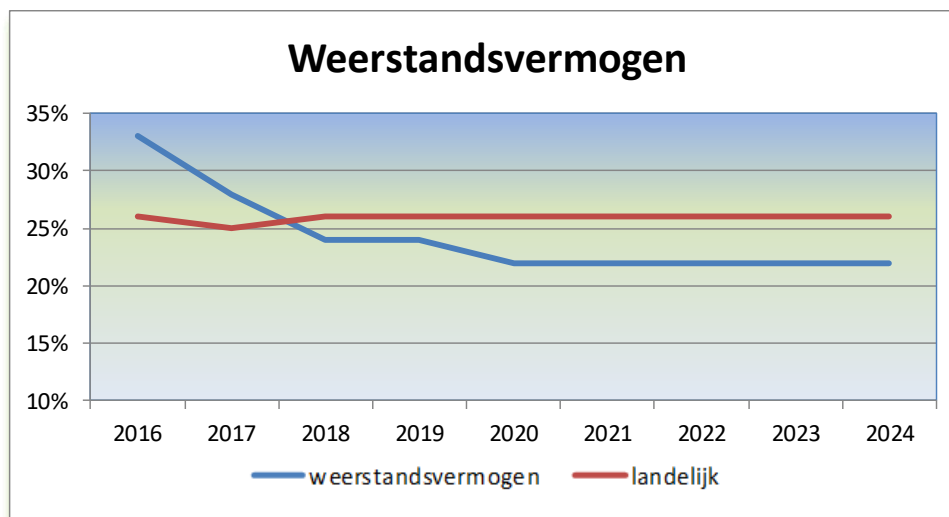
De solvabiliteit (die berekend wordt door het eigen vermogen plus de voorzieningen te delen door het balanstotaal) daalt licht tot 71,1% maar blijft ruim boven de signaleringsgrens van 30%. Het landelijke gemiddelde is ongeveer 61% en de prognose is dat deze vrijwel stabiel blijft. LMC-VO heeft de eigen ondergrens voor solvabiliteit bepaald op 60%.

De liquiditeit geeft de verhouding weer tussen het geld dat het bestuur op korte termijn beschikbaar heeft en wat op korte termijn moet worden betaald. In 2019 daalt deze voor LMC-VO naar 1,75 om in 2021 weer te stijgen naar 1,82. Hiermee blijft LMC-VO boven het (verwachte) landelijke cijfer en ruim boven de signaleringsgrens van 0,75. LMC-VO heeft als eigen ondergrens factor 1,5 bepaald.

Het weerstandsvermogen geeft aan wat de vrije vermogensbuffer is voor het opvangen van calamiteiten. De signaleringsgrens ligt tussen de 10% en 40%. Landelijk ligt deze indicator op 26%. Voor LMC-VO daalt de indicator de komende periode naar 22% maar blijft hiermee wel binnen de signaleringsgrens.

In het kasstroomoverzicht wordt de mutatie in de liquiditeit weergegeven. Het meerjarenperspectief is ten opzichte van vorig jaar sterk verbeterd, mede doordat de investeringen (inclusief groot onderhoud) zijn verlaagd.

Kasstroomoverzicht	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo exploitatie	2.008.207-	473.078	67.780	313.569	646.284	646.284	646.284
Afschrijvingen	2.413.219	2.723.868	3.008.582	3.001.552	3.001.133	3.001.133	3.001.133
Vorderingen	1.354.540-	1.828.223-	2.110.615	1.350.000-	1.350.000-	1.350.000-	1.350.000-
Kortlopende schulden	2.394.456	868.459	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Voorzieningen	1.296.616	1.292.205	961.129	1.361.667	738.333-	-	-
	2.741.544	3.529.387	6.648.106	3.826.788	2.059.084	2.797.417	2.797.417
(Des)investeringen (im)materiële vaste activa	4.370.826-	4.124.490-	3.500.000-	2.800.000-	2.800.000-	2.800.000-	2.800.000-
	4.370.826-	4.124.490-	3.500.000-	2.800.000-	2.800.000-	2.800.000-	2.800.000-
Langlopende schulden	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie liquide middelen	1.629.281-	595.103-	3.148.106	1.026.788	740.916-	2.583-	2.583-
Beginstand liquide middelen	21.131.572	19.502.291	18.907.188	22.055.295	23.082.083	22.341.167	22.338.584
Mutatie liquide middelen	1.629.281-	595.103-	3.148.106	1.026.788	740.916-	2.583-	2.583-
Eindstand liquide Middelen	19.502.291	18.907.188	22.055.295	23.082.083	22.341.167	22.338.584	22.336.001

Ontwikkeling eigen vermogen

De bewuste extra investeringen en daarmee de geaccepteerde tekorten in de afgelopen jaren hebben hun effect op het eigen vermogen. Van het vermogen is een deel bestemd conform afspraken met de vakcentrales. Het gaat hier om een reservering voor een mogelijk sociaal plan. Daarnaast is een deel van het vermogen opgebouwd met privaat geld. Dit betreft met name de omzet van de leerlingenkantines op de scholen.

Een deel van de algemene reserve is intern geoormerkt. Het betreft een oormerking in het kader van opgebouwde rechten bapo, geld dat opzij is gezet voor de inrichting van het Zuiderpark (hier wordt ieder jaar een deel van de afschrijvingslasten op afgeschreven) en een geoormerkte reserve arbeidsvoorwaarden. Inzet van deze reserve gebeurt in overleg met de GMR. In 2019 is hier de premie voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering en de kosten met betrekking tot de krimpscenario's ten laste gebracht. Tevens de kosten voor de Rotterdam Pas. Daarnaast in eind 2019 de aanvullende

Rijksbijdrage van €1.238K aan de bestemmingsreserve (publiek) toegevoegd. Dit geeft het volgende beeld:

Reserves	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Algemene reserve (na resultaat)	12.597.536	12.331.826	12.273.615	12.564.147	13.103.857	13.103.857	13.103.857
Intern geoorm. reserve arbeidsvoor	5.990.357	5.618.764	5.561.359	5.581.745	5.676.059	5.676.059	5.676.059
Intern geoorm. reserve bapo	391.951	333.951	330.539	331.751	337.356	337.356	337.356
Intern geoorm. reserve Zuiderpark	480.953	396.560	392.508	393.947	400.604	400.604	400.604
Totaal algemene reserve	19.460.797	18.681.101	18.558.021	18.871.590	19.517.875	19.517.875	19.517.875
Bestemmingsreserve (publiek)	1.900.000	3.137.975	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000
Reserve kantine (privaat)	247.448	262.246	230.004	230.004	230.004	230.004	230.004
Eigen vermogen	21.608.245	22.081.322	20.688.025	21.001.594	21.647.879	21.647.879	21.647.879

De jaren met negatieve resultaten zijn van voorbijgaande aard. De verwachting is dat de beleidsruimte weer zal toenemen. Een deel van de reserve wordt als financiële buffer aangehouden.

Beleidsruimte	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Algemene reserve (voor resultaat)	14.224.794	12.597.536	12.331.826	12.273.615	12.564.147	13.103.857	13.103.857
Resultaat (prognose)	2.008.206-	473.078	67.780	313.569	646.284	646.284	646.284
tlv geoormerkte reserve bapo	58.000	58.000	58.000	58.000	58.000	58.000	58.000
tlv geoormerkte reserve Zuiderpark	84.393	84.393	84.393	84.393	84.393	84.393	84.393
tlv geoormerkte reserve arbeidsvoor	256.000	371.593	238.533	156.000	156.000	156.000	156.000
bestemd deel als financiële buffer	4.195.000-	4.195.000-	4.195.000-	4.195.000-	4.195.000-	4.195.000-	4.195.000-
Beschikbare beleidsruimte	8.419.981	9.389.600	8.585.532	8.690.577	9.313.824	9.853.534	9.853.534

Het betekent dat de komende jaren een investeringsruimte beschikbaar is van ruim € 8 miljoen.

1.7.11. Financiële paragraaf

In de continuïteitsparagraaf is al veel informatie opgenomen over de financiële positie van LMC-VO. Hierin is vooral gekeken naar het effect van het resultaat 2019 op de vermogenspositie van LMC-VO en de verwachtingen voor de toekomst. Op pagina 35 wordt kort ingegaan op het behaalde resultaat. De financiële positie van LMC-VO is weergegeven op de pagina's 38 t/m 40. De toelichting op de posten van de staat van baten en lasten is terug te vinden vanaf pagina 75. De analyse van het resultaat in relatie tot vorig jaar en de begroting staat op pagina 81 en 82.

1.7.12. Risicoparagraaf (IRBC-systeem en belangrijkste risico's)

Binnen LMC-VO is de risico-inventarisatie geactualiseerd. Samen met ouders en leerlingen, docenten, (staf)medewerkers en leden van het management, de Raad van Toezicht en het College van Bestuur van LMC-VO zijn risico's, de kans van optreden en de impact in kaart gebracht.

De belangrijkste risico's (met financiële impact) op basis van de risico-inventarisatie zijn:

- a) een fluctuatie in leerlingaantallen zoals een krimp van respectievelijk een groei met 15% van de leerlingaantallen;
- b) een onveilig (imago) van LMC-VO;
- c) een verminderde kwaliteit/kwantiteit beschikbaar personeel;
- d) versnelde afschrijving panden waardoor een te hoge waardering van leegstaande panden (impairment) ontstaat of doorlopende huurverplichtingen hiervoor;
- e) uitvoering sociaal plan leidt tot een duurdere uitvoering van het sociaal plan;
- f) de continuïteit en beschikbaarheid van ICT en informatiebeveiliging; en
- g) een gevoel van anonimiteit bij leerlingen in grote scholen en klassen.

Op basis van deze analyse houdt LMC-VO een weerstandsvermogen aan tussen de € 4,9 miljoen en € 6,9 miljoen. Dit is afhankelijk van het door LMC-VO gekozen risicoprofiel (1% of minder). De risico-inventarisatie is een momentopname. Het weerstandsvermogen van LMC-VO is goed. De afgelopen jaren is er bewust geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs en de aantrekkelijkheid van de individuele scholen. Voor de toekomst zullen investeringen uit de reguliere bedrijfsvoering gerealiseerd moeten worden om een "gezond" weerstandsvermogen te behouden. Met de gemaakte afspraken omtrent de ratio's voor solvabiliteit, rentabiliteit en liquiditeit wordt voorkomen dat het weerstandsvermogen onder het gewenste niveau komt.

In de komende jaren heeft LMC-VO de ambitie om verder te groeien en meer leerlingen te trekken. LMC-VO kiest daarbij voor 'kleine locaties' met een specifiek profiel (bijvoorbeeld sport of kunst). Dit heeft impact op het risicoprofiel, bijvoorbeeld omdat omstelkosten sneller impact sorteren bij kleine locaties. LMC-VO zal bewust hierop blijven monitoren, sturen in relatie tot deze strategie.

Onderstaand wordt kort ingegaan op deze risico's en welke beheersmaatregelen er zijn genomen om deze te verkleinen.

- a. Gezien de ontwikkeling op scholen en de start van een aantal nieuwe concepten/scholen laat het meerjarenperspectief een stijging van het

leerlingaantal zien. In de komende jaren zal nog nadrukkelijk worden ingezet op PR en marketing om deze stijging te ondersteunen.

- b. De (landelijke en lokale) media zijn in toenemende mate alert op incidenten op of rondom scholen. De afgelopen periode laat zien dat - zeker binnen een grootstedelijke context van Rotterdam - ieder jaar zich incidenten voordoen op school. De impact van deze incidenten kan groot zijn, voor de eventuele slachtoffers en de omgeving vanzelfsprekend maar ook voor het imago van een school. Het hebben van goede protocollen en checklists, het voorbereiden van management op een eventuele crisis en hanteren van strikte afspraken over woordvoering kunnen mogelijke imagoschade beperken.
- c. De kwaliteit van het onderwijs wordt voor het overgrote deel bepaald door de kwaliteit van de docenten. Het investeren in het "menselijk kapitaal" levert dan ook de beste bijdrage aan de kwaliteit van het onderwijs. In de komende periode zal versterkt worden ingezet op het verhogen van het aantal eerstegraads bevoegde en Masteropgeleide docenten. Naast het kwalitatieve aspect is ook het aantrekken van voldoende (gekwalificeerd) personeel een toenemend probleem. De vraag naar bevoegde docenten in het VO is groot, groter dan het aanbod, zeker als het gaat om het lesgeven in de grote stad Rotterdam. Het blijven werken aan LMC-VO als aantrekkelijke werkgever heeft een hoge prioriteit.
- d. De huisvestingslasten zijn relatief hoog. Door de recente toename van het aantal leerlingen maar ook door het afstoten van "overtollige" vierkante meters is de bezettingsgraad toegenomen van 79% tot 89%. Ook in de komende jaren zal door een combinatie van het verhogen van het aantal leerlingen en het teruggeven van gebouwen aan de gemeente de leegstand verder worden gereduceerd.
- e. De beheersmaatregelen voor dit risico kunnen pas genomen worden zodra het risico zich daadwerkelijk voordoet.
- f. De beschikbaarheid van de systemen van LMC-VO worden voor 99,9% gegarandeerd door de infrastructuur binnen het externe datacenter. Dit datacenter voorziet in dubbele stroomvoorzieningen waardoor uitval van elektra wordt geminimaliseerd. De verbindingen van en naar het datacenter zijn dus ook dubbel uitgevoerd, evenals de verbindingen naar de scholen van LMC-VO waarbij tevens een eis is dat de invoer naar de school infrastructuur van twee verschillende kanten dient te komen.

De inmiddels zeer belangrijke internetverbinding is contractueel belegd bij Surfnets. De gezochte continuïteit is daar eveneens gegarandeerd. Surfnets voorziet immers ook HBO/MBO en universiteiten van glasverbindingen en heeft daarom ook hoge veiligheidseisen geïmplementeerd LMC-VO ten volle van profiteert. Daarnaast heeft LMC-VO een eigen next generation firewall (PaloAlto) waarin verkeer van LMC-VO naar "buiten" wordt gereguleerd op basis van wensen van scholen en bijvoorbeeld het verbieden van het downloaden van uitvoerbare bestanden voor iedereen mogelijk is.

Binnen LMC-VO scholen zijn de belangrijkste hardware voorzien van dubbele stroom aansluitingen die op een aparte groep zijn aangesloten. Functioneel worden daarna datastromen van ICT verkeer van de gasten, leerlingen en medewerkers gescheiden. Leerlingen kunnen dus met hun eigen account (!) niet bij de docenten data. Deze technische scheiding in het netwerk wordt doorgevoerd in een functionele scheiding binnen de Active Directory waarin groepen van medewerkers, docenten, leerlingen beschikbaar zijn. Op basis van deze groepen wordt toegang verleend tot beschikbare data.

- g. LMC-scholen kenmerken zich door relatieve kleinschaligheid. Deze eigenschap maakt voor veel leerlingen, maar ook voor ouders/verzorgers en voor docenten, het verschil. De leerling vindt al snel zijn of haar weg binnen de school en weet bij wie hij of zij moet zijn bij vragen. Iedereen kent elkaar en op alle scholen wordt intensief contact met ouders/verzorgers erg op prijs gesteld. Daarnaast spelen docenten in op de leefwereld van de leerling. Ook helpt differentiatie in de klas om iedere leerling op zijn of haar niveau, op zijn of haar eigen tempo, zijn of haar leerdoelen te laten behalen. Door dit persoonlijke onderwijs krijgt de leerling al doende besef van zichzelf als individu – inclusief zijn of haar passies en talenten - maar ook als lid van een groep: onmisbaar voor zijn of haar verdere ontwikkeling.

De (mogelijke) gevolgen van COVID-19

De belangrijkste risico's die voortvloeien uit de huidige onzekere situatie inzake Covid-19 (a.g.v. het Coronavirus) zijn:

- Verzorgen onderwijs op afstand. De kernactiviteit van LMC-VO, het verzorgen van onderwijs, kan niet op de reguliere wijze plaatsvinden. In versneld tempo hebben de scholen maatregelen getroffen om het leren op afstand mogelijk te maken, waarbij krachten en expertises worden gebundeld. Niet alle leerlingen/ studenten beschikken over de juiste devices om digitaal onderwijs te volgen wat leidt tot investeringen doordat LMC-VO een groot aantal devices aanschafft om voortgang van het onderwijs zoveel mogelijk te kunnen garanderen.
- Leerling welzijn. Docenten houden op afstand dagelijks contact met individuele leerlingen. LMC-VO is zich ervan bewust dat dit verre van optimaal is, maar het is op dit moment het maximaal haalbare.
- Bekostigingsonderzoek. Problematiek inzake het bekostigingsonderzoek. Onduidelijkheid over aangepaste wet- en regelgeving vanuit het Ministerie
- Onrechtmatigheden. Doordat niet altijd de reguliere processen kunnen worden gevolgd is er een mogelijk risico op onrechtmatige bestedingen.
- Er is een verhoogd risico t.a.v. de privacybescherming door de plotselinge en onvoldoende voorbereide toename van digitaal werken en leren en de daarmee samenhangende inzet van devices.
- De door LMC-VO aangeschafte devices die ter beschikking zijn gesteld aan leerlingen moeten uiteindelijk weer ingeleverd worden bij LMC-VO. Er is een reëel risico dat niet alle devices retour komen.

1.7.13. Treasury verslag

Treasury dient twee doelen namelijk:

- beheersen van de financiële risico's en de reductie van de financieringskosten
- inzicht verschaffen in de omvang en samenstelling van de liquide middelen.

In 2019 is het treasurystatuut vernieuwd. Hierin is rekening gehouden met de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

De algemene doelstellingen van LMC-VO voor het treasurybeleid zijn:

- o het zorgdragen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde middelen tegen acceptabele condities;
- o het minimaliseren van de kosten van het verkrijgen van financiële middelen;
- o het optimaliseren van het rendement van eventuele, tijdelijk overtollige liquide financiële middelen;
- o het beheersen van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen zijn verbonden;
- o het registreren van transacties in de administratie;
- o het vormen van adequate dossiers;
- o een goede interne en externe informatievoorziening over de uitvoering van het treasurybeleid;
- o het nakomen van wettelijke verplichtingen inzake bovenstaande.

Als minimum voor de solvabiliteit is een norm vastgelegd van 60%. Voor de liquiditeit is deze vastgesteld op 1,5.

LMC-VO heeft in 2019 geen gebruik gemaakt van derivaten, heeft geen geld belegd en geen leningen afgesloten.

Overtollig liquide financiële middelen zijn ondergebracht in spaarproducten die voldoen aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

LMC-VO bankiert bij de ABN/AMRO bank.

LMC-VO maakt verder bij de uitvoering van haar activiteiten gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die LMC-VO blootstellen aan krediet-, rente-, kasstroom- en liquiditeitsrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen zoals debiteuren, overige vorderingen, liquide middelen, crediteuren en overige schulden. Om deze risico's te beheersen en te beperken heeft LMC-VO procedures en gedragslijnen (waaronder een treasurystatuut) opgesteld. De instelling handelt niet in financiële derivaten.

Kredietrisico

LMC-VO loopt kredietrisico over vorderingen en liquide middelen.

Het kredietrisico op vorderingen wordt als beperkt ingeschat door een grote spreiding van de vorderingen op debiteuren waarbij significante vorderingen betrekking hebben op de gemeente en het samenwerkingsverband. De vorderingen op de gemeente en het samenwerkingsverband Koers VO hebben een zeer laag risico op oninbaarheid.

De liquide middelen hebben een laag kredietrisico en voldoen aan de eisen van de Regeling Belenen en Beleggen.

Renterisico

LMC-VO heeft per 31 december 2019 geen leningen opgenomen en loopt uit dien hoofde op dat onderdeel geen risico.

Kasstroom- en liquiditeitsrisico

Kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument in omvang zullen fluctueren. LMC-VO wordt periodiek bevoorschot door het Ministerie van OCW. Het kasstroomrisico en liquiditeitsrisico wordt daarom beperkt geacht door de spreiding van de betalingen in relatie tot de inkomsten. Daar komt nog bij dat de banktegoeden direct opeisbaar zijn.

Prijrisico

LMC-VO loopt geen specifieke prijsrisico's.

Ondertekening College van Bestuur

M.T. Otto

R.C.M. Elgershuizen

2. Verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

De Raad van Toezicht is de interne toezichthouder van LMC-VO. Volgens de statuten van LMC-VO bestaat de raad minimaal uit vijf en maximaal uit zeven personen. Eén van de leden van de Raad van Toezicht heeft zitting in de Raad van Toezicht op voordracht van de GMR. Dit lid, de heer Broekema, is aftredend per 1 juni 2019. Vanwege een mogelijke fusie met een andere onderwijsinstelling en in afstemming met de GMR blijft hij na zijn aftreden als lid tot 31 december 2019 als adviseur betrokken bij de Raad van Toezicht en wordt geen vacature voor een nieuw lid opengesteld.

De samenstelling van de Raad van Toezicht is in 2019 als volgt:

- mevrouw E.M. Branderhorst, voorzitter
- mevrouw F.M. Russel
- mevrouw H.W. Vogels, vice-voorzitter
- de heer M. Broekema (op voordracht van de GMR) tot 1 juni 2019
- de heer J.P. van Rossum
- de heer H.H.H. Wieleman

Werkwijze - taken

De werkwijze en taken van de Raad van Toezicht zijn opgenomen in de statuten en nader uitgewerkt in het reglement voor de Raad van Toezicht. Ook de profielen van de leden en de voorzitter zijn uitgewerkt in het reglement. De betreffende documenten staan op de website van LMC-VO, www.LMC-VO.nl.

De Raad van Toezicht vergadert dit jaar zesmaal. De vergaderingen vinden meestal plaats op scholen. De Raad van Toezicht krijgt van de directeur van de school voorafgaand aan een vergadering informatie over de stand van zaken op de school. Er is maandelijks een gesprek tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht en het College van Bestuur. Het College van Bestuur informeert de leden van de Raad van Toezicht per mail over de inhoud van dit gesprek. LMC-VO hanteert de governancecode "Goed onderwijsbestuur VO".

Auditcommissie

Twee leden van de Raad van Toezicht vormen de auditcommissie van de Raad van Toezicht. Dit zijn de heer Wieleman en mevrouw Russel. Deze commissie bespreekt met het College van Bestuur, normaliter samen met de controller, financiële stukken voorafgaand aan de vergadering van de Raad van Toezicht en geeft de Raad van Toezicht hier advies over. De auditcommissie heeft de mogelijkheid een gesprek te voeren met de controller buiten aanwezigheid van het College van Bestuur. Ook de controller kan hiertoe het initiatief nemen.

De auditcommissie komt in 2019 zesmaal bijeen. De commissie bespreekt met het College van Bestuur onder meer de interim-controle door de accountant en de kaderbrief 2020 en geeft hier enkele adviezen over die het College van Bestuur overneemt. Tevens wordt afgesproken dat de risico-analyse jaarlijks wordt geagendeerd. De auditcommissie beoordeelt de presentatie van het due diligence onderzoek omtrent de mogelijke samenwerking met Kind en Onderwijs Rotterdam en het voorlopige exploitatieresultaat over 2018 en adviseert de Raad van Toezicht hierover. Verder adviseert de auditcommissie de Raad van Toezicht over het concept-jaarverslag/de concept-jaarrekening 2018, de financiële rapportages, de kaderbrief 2020 en de begroting 2020.

Met het College van Bestuur wordt gesproken over de versterking van de stafafdeling F&C. Met de accountant, PWC, wordt tweemaal per jaar uitgebreid gesproken o.a. over de kwaliteit van de administratieve beheersing.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie bestaat eveneens uit twee leden van de Raad van Toezicht, te weten mevrouw Vogels en de heer Van Rossum, en heeft de taak de Raad van Toezicht te ondersteunen en te adviseren bij de aanstelling van een lid van het College van Bestuur en over bezoldigingsvraagstukken. De commissie voert normaliter jaarlijks een beoordelings- dan wel voortgangsgesprek met het College van Bestuur volgens een vastgestelde procedure. De remuneratiecommissie stelt voor de eigen werkzaamheden een evaluatieverslag op dat wordt besproken in de vergadering van de Raad van Toezicht.

De remuneratiecommissie overlegt meerdere keren en brengt, na de GMR en het College van Bestuur hierover bevraagd te hebben, een advies uit aan de Raad van Toezicht over de jaarlijkse vergoeding die de leden van de Raad van Toezicht ontvangen van LMC-VO. Tevens stelt de commissie een advies op aan de Raad van Toezicht over de vergoeding voor de adviseursrol van de heer Broekema na beëindiging van zijn werk als lid van de Raad van Toezicht. De remuneratiecommissie beoordeelt verder de aangepaste beoordelingsprocedure voor het College van Bestuur en adviseert de Raad van Toezicht de procedure vast te stellen voor een periode van twee jaar en deze daarna te evalueren.

Integraal toezicht

Het intern toezicht is integraal toezicht. Het College van Bestuur informeert de Raad van Toezicht over de stand van zaken binnen LMC-VO en over zaken en ontwikkelingen buiten de organisatie die van belang zijn voor LMC-VO tijdens vergaderingen maar ook per e-mail of eventueel per telefoon. Zo wordt informatie gegeven over de ontwikkelingen van de mastertrajecten en de LMC-Academie waarbij enkele master-studenten hun ervaringen en plannen vertellen in een vergadering. Een directeur scholengroep geeft tijdens de vergadering ook een nadere toelichting op de plannen voor nieuwbouw op Stadionpark in Rotterdam Zuid.

De Raad van Toezicht overlegt zowel met het dagelijkse bestuur van de GMR als met de voltallige GMR. Onderwerpen als ICT-beleid, scholengroepvorming, de samenwerking met Kind en Onderwijs Rotterdam maar ook de staking in het onderwijs worden besproken.

ICT in het onderwijs – digitale didactiek

Ook dit jaar komt het onderwerp ICT in het onderwijs – digitale didactiek regelmatig aan de orde in de vergaderingen. De Raad van Toezicht hecht eraan dat het gebruik van ICT in het onderwijs en de kennis over ICT bij leerlingen en docenten wordt gestimuleerd. Het College van Bestuur breidt de al bestaande pilots binnen LMC-VO uit en is met meerdere scholen actief betrokken bij de IT-campus in Rotterdam. Aan het eind van het jaar besluiten de Raad van Toezicht en het College van Bestuur om sprekers uit te nodigen voor de vergaderingen van de Raad van Toezicht die wat kunnen vertellen over de ontwikkelingen t.a.v. ICT/digitale didactiek.

Onderwijskwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs wordt regelmatig besproken met het College van Bestuur. Aan het begin van het jaar komen twee inspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs

het bij LMC-VO uitgevoerde bestuursonderzoek bepreken. Daarbij komt naar voren dat de inspectie heeft geconstateerd dat het College van Bestuur een goed beeld heeft van de stand van zaken op de scholen. Het College van Bestuur bespreekt, net als in andere jaren, de examenresultaten met de Raad van Toezicht. Dit leidt er toe dat het actieplan van één van de scholen geagendeerd wordt voor de vergadering.

Kind en Onderwijs Rotterdam

De Raad van Toezicht heeft diverse malen een overleg met de Raad van Toezicht van de beoogd fusiepartner Kind en Onderwijs Rotterdam (K&O). Op een enkele keer na zijn daar de bestuurders van beide organisaties bij aanwezig. Deze overleggen worden georganiseerd om de toekomstige organisatie en de voor- en/of nadelen van een fusie te bespreken. De voorzitters en vice-voorzitters van de Raden van Toezicht van LMC-VO en K&O hebben verschillende overleggen zonder de bestuurders. Hierin wordt gesproken over de samenstelling van de toekomstige Raad van Toezicht, de bestuurlijke inrichting en de toekomstvisie op de organisatie.

De gesprekken tussen de bestuurders van LMC-VO en Kind en Onderwijs Rotterdam vinden regelmatig plaats. Beide besturen hebben Verus ingeschakeld om het traject te begeleiden. Ook de Raad van Toezicht zet deze begeleider in voor de overleggen van de (vice-)voorzitters. Het College van Bestuur informeert de Raad van Toezicht over de voortgang van het traject tijdens de vergaderingen maar ook tussentijds.

De Raad van Toezicht staat positief ten opzichte van de fusie en de achterliggende motivatie maar meent dat verdere duidelijkheid op meerdere punten nodig is alvorens een beslissing kan worden genomen.

Overige besluiten 2019

De Raad van Toezicht besluit onder meer:

- dat onderwerpen i.k.v. een risico-analyse besproken kunnen worden door de auditcommissie met het College van Bestuur waarna terugkoppeling plaatsvindt aan de Raad van Toezicht;
- de jaarlijkse vergoeding aan de leden van de Raad van Toezicht te verhogen;
- de bezoldigingsklasse van het College van Bestuur vast te stellen;
- voorafgaande goedkeuring te verlenen aan het voorgenomen besluit van het College van Bestuur om het jaarverslag inclusief jaarrekening 2018 vast te stellen. De Raad van Toezicht hanteert hierbij een voorbehoud (*hier is aan voldaan*);
- de aangepaste procedure beoordeling College van Bestuur voor twee jaar vast te stellen;
- om vanwege de hoge kosten van vervanging vanwege ziekteverzuim voor de vergadering het onderwerp "ziekteverzuim" te agenderen;
- voorafgaande goedkeuring te verlenen aan het voorgenomen besluit van het College van Bestuur om het pand 2e Hogeбанweg in Rotterdam met ondergrond over te dragen aan Gemeente Rotterdam;
- voorafgaande goedkeuring te verlenen aan het voorgenomen besluit van het College van Bestuur om de begroting 2020 vast te stellen.

Kwaliteit van het interne toezicht

De Raad van Toezicht zorgt voor een bestendinging of verhoging van de kwaliteit van het toezicht. In dit kader is het gebruikelijk om elke twee jaar een zelfevaluatie uit te voeren.

Dit jaar besluit de Raad van Toezicht echter om de zelfevaluatie niet uit te voeren i.v.m. de ontwikkelingen t.a.v. Kind en Onderwijs Rotterdam. Het heeft de voorkeur van de raad om een dergelijke activiteit komend jaar in de nieuwe samenstelling van de Raad van Toezicht uit te voeren.

(Neven)functies - vergoeding

Een overzicht van de (neven)functies, de benoemingsdatum en datum van aftreden en de vergoeding van de leden van de Raad van Toezicht zijn opgenomen in de bijlagen.

Reglementen

De reglementen, de werving- en selectieprocedure en de profielen van de Raad van Toezicht zijn voor iedereen in te zien. Deze stukken staan op de website van LMC-VO, www.lmc-vo.nl.

Ondertekening voorzitter Raad van Toezicht

E.M. Branderhorst

3. Jaarrekening

3.1 Grondslagen van waarderingen van activa, passiva en resultaatbepaling

Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2019. De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Valuta

De jaarrekening is opgesteld in hele euro's, de functionele valuta van de instelling.

Waardering van activa en passiva

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, zijn de historische kosten. Voor zover niet anders vermeld worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, aangevuld met de beschrijving van de mogelijke impact en risico's van het COVID-19 bij Risicoparagraaf en Gebeurtenissen na balansdatum.

Actief/verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- de waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen;
- de verwachte onderhoudsuitgaven bij bepaling van de voorziening voor groot onderhoud;
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Vergelijking met voorgaande jaren

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van de resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waar (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien de instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de winst- en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

Afgeleide financiële instrumenten

LMC-VO maakt geen gebruik van financiële derivaten en beperkt de risico's (renterisico, kasstroomrisico en kredietrisico) door gebruik te maken van rekening-courant en spaarrekeningen, rekening houdend met de voorwaarden uit de Regeling beleggen en belenen tot 1 juli 2016 en Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 na 1 juli 2016.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de staat van baten en lasten of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte, toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de organisatie toekomend bedrag onder voorwaarden die de organisatie anders niet zou hebben overwogen of aanwijzingen dat een debiteur failliet zal gaan.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de stichting worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt LMC-VO historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als LMC-VO van oordeel is dat de huidige, economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met

een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen, noodzakelijk voor het beoogde gebruik, onder aftrek van eventuele investeringssubsidies.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en vinden lineair plaats op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van in gebruik name en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering. Op materiële vaste activa in uitvoering, vooruitbetalingen en terreinen wordt niet afgeschreven.

Gebouwen in aanbouw (inclusief uitbreidingen e.d.) waarvan de gemeente te zijner tijd de eigenaar zal worden, worden gewaardeerd voor de per balansdatum betaalde kosten, waarop niet wordt afgeschreven. De hiervoor van de gemeente ontvangen vergoedingen zijn in de balans opgenomen onder kortlopende schulden.

Na overdracht van het gebouw aan de gemeente worden de betreffende activa en passiva tegen elkaar afgeboekt. De per saldo niet vergoede kosten zullen dan worden geactiveerd en in de loop van de tijd worden afgeschreven.

Onder de materiële vaste activa zijn ook begrepen de investeringen waarvoor geen vergoeding werd ontvangen en die plaats vonden in/aan gebouwen die door het Rijk c.q. de gemeente zijn gefinancierd. Dit betreft vooral aanpassingen aan deze gebouwen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen is conform de waardering beschreven onder financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de eventuele bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen gepresenteerd, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen.

De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het bestuur.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van de scholen en de stichting. Deze wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke lasten (in geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht).

De publieke bestemmingsreserve is gevormd conform afspraak met de vakcentrales en is bedoeld voor een eventueel sociaal plan bij gedwongen ontslagen. De reserve is in het verleden vastgesteld op 4% van de bruto loonkosten. De bestemmingsreserve is door het bestuur aangebracht.

De private bestemmingsreserve betreft de reserve kantine en automaten. Deze wordt gevormd uit het resultaat van de op de scholen aanwezige kantines en automaten. Een batig saldo wordt aan de reserve toegevoegd, een nadelig saldo wordt aan de reserve onttrokken.

Voorzieningen

Voorzieningen worden, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof wordt opgenomen voor opgebouwde spaarverlofrechten. Verzoeken om van de regeling spaarverlof gebruik te mogen maken worden niet gehonoreerd zolang binnen LMC-VO sprake is van formatieve boventalligheid.

Voorziening jubilea

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen (disconteringsvoet 2,5%; periode 15 jaar). De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. Voor het bepalen van de contante waarde is gerekend met het verwachte maximum salaris.

Voorziening langdurig zieken

Deze voorziening is gevormd voor medewerkers die naar verwachting langere tijd niet aan het arbeidsproces deel kunnen nemen en is bepaald op basis van verwachte loonkosten over de resterende niet-werkzame periode, rekening houdend met eventuele uitkeringen.

Voorziening wachtgeld

De voorziening wachtgeld betreft een voorziening voor toekomstige uitkeringen van het eigen risico deel. De berekening is gebaseerd op een inschatting van toekomstige uitkeringsverplichtingen voor het eigen risico deel per balansdatum.

Voorziening LFBPB

De voorziening is gevormd voor de in de CAO-VO vanaf 2014 opgenomen regeling voor levensfasebewust personeelsbeleid (LFBPB). Deze kent enkele elementen die ervoor zorgen dat de werkgever rekening moet houden met kosten in de toekomst voor rechten die in de afgelopen periode zijn opgebouwd. Het gaat hierbij om het sparen van verlof. De omvang van de voorziening LFBPB wordt berekend op grond van de per balansdatum bestaande verplichting.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening wordt gevormd op basis van het actuele Meerjaren Onderhouds Plan. Bij de bepaling van de voorziening groot onderhoud ultimo 2019 is gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling conform RJO 4, lid 1c.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd "Financiële instrumenten".

Pensioenen

LMC-VO heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.

De instelling is volgens de CAO-VO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2019 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2019 97,8%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terug storting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Grondslag voor de resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's zijn overgedragen.

Rijksbijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW. De ontvangen rijksbijdragen uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden in beginsel direct ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord.

Een doelsubsidie waarbij een causaal verband bestaat tussen de beschikbaar gestelde subsidie en de besteding hoewel van oormerking geen sprake is, kan echter ook als specifieke exploitatiesubsidie worden aangemerkt. Voorwaarde van de RJ is wel dat de te leveren prestatie nauwkeurig is omschreven. Indien aan deze voorwaarde is voldaan wordt naar rato van de voortgang van de activiteiten (matching) de subsidie verwerkt in de staat van baten en lasten. Nog niet bestede gelden worden in dit geval per balansdatum verantwoord onder de overlopende passiva.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen, verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet zijn verstrekt door het Ministerie van OCW, gemeenten, provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten (waaronder ouderbijdragen) worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het jaar zijn gespreid.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van CAO-VO 2018-2019 uitbetaald. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte, toekomstige gebruiksduur van het actief.

Belastingen

LMC-VO is vrijgesteld voor het voldoen van vennootschapsbelasting. Er is geen sprake van commerciële activiteiten. LMC-VO is niet BTW plichtig waardoor BTW als last wordt verantwoord.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een lease-overeenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Financiële leases

Als de stichting optreedt als lessee in een financiële lease, wordt het leaseobject (en de daarmee samenhangende verplichting) bij de aanvang van de leaseperiode in de balans verwerkt tegen de reële waarde van het leaseobject of, indien deze lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Beide waardes worden bepaald op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst. De toegepaste rentevoet bij de berekening van de contante waarde is de impliciete rentevoet. Indien deze rentevoet

praktisch niet te bepalen is, wordt de marginale rentevoet gehanteerd. De initiële directe kosten worden opgenomen in de eerste waardering van het leaseobject.

De grondslagen voor de vervolgwaardering van het leaseobject zijn beschreven onder het hoofd Materiële vaste activa. Als geen redelijke zekerheid bestaat dat de stichting eigenaar van een leaseobject zal worden aan het einde van de leaseperiode, wordt het object afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode of de gebruiksduur van het object. De minimale leasebetalingen worden gesplitst in rentelasten en aflossing van de uitstaande leaseverplichting. De rentelasten worden gedurende de leaseperiode zodanig toegerekend aan elke periode dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet over de resterende netto-verplichting met betrekking tot de financiële lease. Voorwaardelijke leasebetalingen worden als last verwerkt in de periode dat aan de voorwaarden tot betaling wordt voldaan.

Operationele leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Grondslagen kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat (saldo van baten en lasten) als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van financial leasing zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Bepaling reële waarde

Een aantal grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening vereist de bepaling van de reële waarde van zowel financiële als niet-financiële activa en verplichtingen. Voor waarderings- en informatieverschaffingsdoeleinden is de reële waarde op basis van de volgende methoden bepaald. Indien van toepassing, wordt nadere informatie over de uitgangspunten voor de bepaling van de reële waarde vermeld bij het onderdeel van deze toelichting dat specifiek op het betreffende actief of de betreffende verplichting van toepassing is.

De reële waarde van financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Financiële instrumenten

Algemeen

LMC-VO maakt bij de uitvoering van haar activiteiten gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die LMC-VO blootstellen aan krediet-, rente-, kasstroom- en liquiditeitsrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen zoals debiteuren, overige vorderingen, liquide middelen, crediteuren en overige schulden. Om deze risico's te beheersen en te beperken heeft LMC-VO procedures en gedragslijnen (waaronder een treasurystatuut) opgesteld. De instelling handelt niet in financiële derivaten.

Kredietrisico

LMC-VO loopt kredietrisico over vorderingen en liquide middelen.

Het kredietrisico op vorderingen wordt als beperkt ingeschat door een grote spreiding van de vorderingen op debiteuren waarbij significante vorderingen betrekking hebben op het samenwerkingsverband. De vorderingen op het samenwerkingsverband Koers VO heeft een zeer laag risico op oninbaarheid.

De liquide middelen hebben een laag kredietrisico en voldoen aan de eisen van de Regeling beleggen en belenen tot 1 juli 2016 en Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 na 1 juli 2016.

Renterisico

LMC-VO heeft per 31 december 2019 geen leningen opgenomen en loopt uit dien hoofde op dat onderdeel geen risico.

Kasstroom- en liquiditeitsrisico

Kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument in omvang zullen fluctueren. LMC-VO wordt periodiek bevoorschot door het Ministerie van OCW. Het kasstroomrisico en liquiditeitsrisico wordt daarom beperkt geacht door de spreiding van de betalingen in relatie tot de inkomsten. Daar komt nog bij dat de banktegoeden direct opeisbaar zijn.

Het aantal uitstaande crediteuren bedraagt per 31 december 2019: 359, waarvan vijf met een creditsaldo. Hiervan ligt bij vijf crediteuren de schuld tussen de € 50K en € 75K en bij drie crediteuren is de vordering bij LMC-VO boven de € 75K.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde ervan.

3.2. Balans per 31 december 2019

(na verwerking resultaatbestemming)

		31-12-2019		31-12-2018	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	<u>Immateriële vaste activa</u>				
1.1.5	Overige	112.089		79.749	
			112.089		79.749
1.2	<u>Materiële vaste activa</u>				
1.2.1	Gebouwen en terreinen	14.405.074		13.522.430	
1.2.2	Inventaris en apparatuur	8.517.507		7.800.414	
1.2.3	Andere bedrijfsmiddelen	28.016		18.180	
1.2.4	In uitvoering en vooruitbetalingen	83.959		325.250	
			23.034.556		21.666.275
1.5	<u>Vorderingen</u>				
1.5.1	Debiteuren	96.763		201.746	
1.5.2	OCW	114.500		56.500	
1.5.5	Studenten/deelnemers/cursisten	507.249		326.206	
1.5.6	Overige overheden	2.603.741		1.405.292	
1.5.8	Overlopende activa	1.419.860		924.146	
			4.742.113		2.913.890
1.7	<u>Liquide middelen</u>				
1.7.1	Kasmiddelen	20.417		17.096	
1.7.2	Tegoeden op bankrekeningen	2.743.163		3.410.248	
1.7.3	Deposito's	16.140.470		16.072.626	
1.7.4	Overige	3.138		2.321	
			18.907.188		19.502.291
	Totaal Activa		46.795.947		44.162.205

		31-12-2019		31-12-2018	
		€	€	€	€
2	PASSIVA				
2.1	<u>Eigen vermogen</u>				
2.1.1	Algemene reserve	18.681.101		19.460.797	
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	3.137.975		1.900.000	
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	262.246		247.448	
			22.081.322		21.608.245
2.2	<u>Voorzieningen</u>				
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	3.658.750		3.355.070	
2.2.3	Overige voorzieningen	7.550.665		6.562.139	
			11.209.415		9.917.210
2.4	<u>Kortlopende schulden</u>				
2.4.3	Crediteuren	1.743.978		1.932.761	
2.4.4	OCW (kortlopende schulden)	90.657		85.412	
2.4.7	Belastingen en premies sociale verz.	2.887.857		2.872.908	
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	2.697		(0)	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	356.790		46.576	
2.4.10	De overlopende passiva	8.423.232		7.699.093	
			13.505.210		12.636.751
	Totaal Passiva		46.795.947		44.162.205

3.3. Staat van Baten en Lasten 2019

Staat van baten lasten			
	Realisatie	Begroot	Realisatie
	31-12-2019	31-12-2019	31-12-2018
	€	€	€
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	84.674.551	79.996.443	79.115.757
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.564.374	3.947.412	3.446.591
3.5 Overige baten	4.978.364	5.051.270	4.572.075
<u>Totaal baten</u>	<u>93.217.289</u>	<u>88.995.126</u>	<u>87.134.423</u>
Lasten			
4.1 Personeelslasten	71.594.719	69.257.128	70.056.325
4.2 Afschrijvingen	2.723.868	2.735.598	2.413.219
4.3 Huisvestingslasten	7.987.768	7.631.065	7.451.029
4.4 Overige lasten	10.426.153	9.698.340	9.289.731
<u>Totaal lasten</u>	<u>92.732.508</u>	<u>89.322.132</u>	<u>89.210.304</u>
Saldo baten en lasten	<u>484.781</u>	<u>(327.006)</u>	<u>(2.075.882)</u>
Overige baten en lasten			
5 Financiële baten en lasten	11.703	7.930	(67.675)
Exploitatieresultaat	<u>473.078</u>	<u>(334.936)</u>	<u>(2.008.206)</u>

3.4. Kasstroomoverzicht 2019

		2019	2018
		t/m December	t/m december
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>			
Saldo Baten en Lasten	484.781		(2.075.882)
Aanpassingen voor:			
4.2 Afschrijvingen	2.723.868		2.413.219
2.2 Mutaties voorzieningen	1.292.205		1.296.616
Veranderingen in vlottende middelen			
1.5 Vorderingen (-/-)	(1.828.223)		(1.354.540)
2.4 Schulden	868.459		2.394.457
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	3.541.090		2.673.871
5.1 Onvangen interest	5.593		80.992
5.5 Betaalde interest (-/-)	(17.297)		(13.317)
	(11.703)		67.675
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		3.529.387	2.741.546
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
1.2 Investerings in materiële vaste activa (-/-)	(4.048.239)		(4.383.866)
1.2 Desinvesteringen in materiële vaste activa	(20)		25.618
1.1 Investerings in immateriële vaste activa (-/-)	(76.231)		(12.578)
1.1 Desinvestering in immateriële vaste activa	32.408		-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		(4.092.082)	(4.370.826)
Mutaties liquide middelen		(562.695)	(1.629.281)
Verloop geldmiddelen:			
Stand liquide middelen per 01-01	19.502.291		21.131.572
Mutaties boekjaar liquide middelen	(595.103)		(1.629.281)
Stand liquide middelen per einde periode	18.907.188		19.502.291

3.5. Toelichting op de onderstaande posten van de balans

ACTIVA

1.2 Materiele vaste activa

Schoolgebouwen:

LMC-VO is voor het grootste deel alleen juridisch eigenaar van de schoolgebouwen. Het economisch claimrecht ligt bij de gemeente. Dit betekent dat bij buitengebruikstelling het gebouw om niet dient te worden overgedragen aan de gemeente. Van twee gebouwen is LMC-VO volledig eigenaar (dus zowel juridisch als economisch) en van één gebouw voor een deel te weten:

Gijsbert Karel van Hogendorp	Mathenesserdijk 455 te Rotterdam
Het Lyceum Rotterdam	Beukelsdijk 91 te Rotterdam
Lucia Petrus MAVO (deel)	Stationssingel 70 te Rotterdam

Activagroepen	Aanschafprijs 1-1-2019	Cum. Afschrijving 1-1-2019	Boekwaarde 1-1-2019	Mutaties	Investerings 2019	Desin- vestering 2019	Cum. Afschrijving Desinvestering 2019	Afschrijving 2019	Aanschafprijs 31-12-2019	Cum. Afschrijving 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2019
Immateriële activa											
Software	239.917	160.168	79.749	-	76.231	32.408	32.408	43.891	283.740	171.651	112.089
Totaal immateriële activa	239.917	160.168	79.749	-	76.231	32.408	32.408	43.891	283.740	171.651	112.089
Materiële vaste activa											
Terreinen	602.552	-	602.552	-	-	-	-	-	602.552	-	602.552
Gebouwen	1.513.832	417.278	1.096.554	-	-	-	-	37.812	1.513.832	455.090	1.058.742
Verbouwingen	16.688.379	4.865.055	11.823.324	6.855	1.659.461	-	-	745.860	18.354.694	5.610.914	12.743.780
Totaal gebouwen en terreinen	18.804.763	5.282.332	13.522.430	6.855	1.659.461	-	-	783.672	20.471.078	6.066.004	14.405.074
Inventaris en apparatuur	3.027.348	1.845.082	1.182.267	4.548	407.948	830.755	830.755	302.769	2.609.089	1.317.096	1.291.994
Machines en installaties	1.020.107	505.374	514.732	240.040	146.918	242.628	242.628	71.646	1.164.436	334.393	830.044
Schoolmeubilair	5.444.021	3.050.310	2.393.711	33.860	302.944	1.427.153	1.427.173	282.946	4.353.671	1.906.083	2.447.589
Kantoormeubilair	1.951.953	1.099.031	852.922	-	247.987	369.044	369.044	165.864	1.830.897	895.851	935.045
ICT	8.673.447	5.816.664	2.856.782	-	1.220.969	1.754.624	1.754.624	1.064.916	8.139.791	5.126.956	3.012.835
Totaal inventaris en apparatuur	20.116.875	12.316.461	7.800.414	278.447	2.326.767	4.624.204	4.624.224	1.888.141	18.097.885	9.580.378	8.517.507
Vervoersmiddelen	40.801	22.620	18.180	-	18.000	-	-	8.164	58.801	30.785	28.016
Totaal overige materiële activa	40.801	22.620	18.180	-	18.000	-	-	8.164	58.801	30.785	28.016
sub materiële vaste activa	38.962.438	17.621.413	21.341.025	285.302	4.004.228	4.624.204	4.624.224	2.679.977	38.627.764	15.677.167	22.950.597
Onderhanden werk	325.250	-	325.250	(285.302)	83.959	(39.948)	-	-	83.959	-	83.959
Totaal materiële activa	39.287.688	17.621.413	21.666.275	-	4.373.489	4.584.256	4.624.224	2.679.977	38.711.723	15.677.167	23.034.556

Bij de verbouwingen is in 2019 zichtbaar geïnvesteerd omdat een aantal scholen aan hun profilering hebben gewerkt. De investeringen in ICT (en leermiddelen) zijn iets hoger dan in 2018 en bestaan voornamelijk uit digiborden, desktops/servers, laptops en netwerkbekabeling.

In de materiële vaste activa is een post "onderhanden werk" opgenomen. Het betreft hier kosten voor projecten die over de jaarafsluiting heen lopen. Er heeft een correctie plaatsgevonden omdat in 2018 een paar onterechte posten bij "onderhanden werk" stonden. Activering vindt plaats op het moment dat het project is afgesloten. Daarnaast is in 2019 activa met boekwaarde 0 ouder dan 2013 opgeschoond.

De afschrijvingstermijnen per activagroep zijn:

Activagroep	Afschrijvings- termijn in jaren	Afschrijvings- percentage per jaar
<u>Immateriële activa</u>		
ICT software	5	20
<u>Materiële activa</u>		
Gebouwen	40	2,5
Verbouwingen	25	4
Machines & installaties	20	5
Machines & installaties, o.a. beveiliging	5	20
Inventaris en apparatuur	5	20
Gymzaalinrichting	10	10
Stoffering	10	10
Natuurk/Scheik/Biologie	10	10
Kantoormeubilair & inventaris	10	10
Schoolmeubilair & inventaris	15	6,7
ICT digitale apparatuur / netwerkbekabeling	10	10
ICT digitale apparatuur; 5jr (zoals desktops)	5	20
ICT digitale apparatuur; 3 jr (zoals laptops & tablets)	3	33,3
Vervoermiddelen	5	20

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is bijvoorbeeld sprake in geval van eigen investeringen. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor kosten voor periodiek groot onderhoud is een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen aan de passiefzijde van de balans.

Voor verkoop beschikbare vaste activa wordt gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. In 2019 is geen sprake van impairment.

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren	96.763	201.746
1.5.2 OCW/LNV	114.500	56.500
1.5.5 Ouderbijdragen	507.249	326.206
1.5.6 Overige overheden	2.603.741	1.405.292
1.5.8 Overlopende activa	1.419.860	924.146
Vorderingen	4.742.113	2.913.890

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar. De vordering op overige overheden betreft door de gemeente toegekende subsidies en nog af te rekenen subsidiebijdragen. De toename bij 'overige overheden' komt door een vordering op de gemeente voor uitbreiding van het huisvestingsproject aan de Maashaven. Bij de 'overlopende activa' wordt de toename verklaard door de vordering is die is opgenomen voor de tranistievergoedingen. Dit is een gevolg van de invoering Wet arbeidsmarkt in balans die ingaat op 1-1-2020.

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
1.7 Liquide middelen		
1.7.1 Kasmiddelen	20.417	17.096
1.7.2 Tegoeden op bankrekeningen	2.743.163	3.410.248
1.7.3 Deposito's	16.140.470	16.072.626
1.7.4 Overige	3.138	2.321
Liquide middelen	18.907.188	19.502.291

LMC-VO bankiert bij de ABN/AMRO bank. De liquide middelen staan ter vrije beschikking op € 171.340 na, die zijn afgegeven voor de garanties (zie ook blz. 72). De post opgenomen onder "overige" betreft uitstaande voorschotten. De liquide middelen zijn in 2019 wederom gedaald vanwege een groter uitgavenpaartoon.

PASSIVA

2.1	Eigen vermogen	Beginstand per 1-1-2018	Resultaat boekjaarjaar 2018	Overige mutaties voorgaand	Eindstand per 31-12-2018	Resultaat boekjaar 2019	Overige mutaties 2019	Eindstand per 31-12-2019
2.1.1	Algemene reserve	21.486.447	-2.025.650	0	19.460.797	-779.696	0	18.681.101
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	1.900.000	0	0	1.900.000	1.237.975	0	3.137.975
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	230.004	17.444	0	247.448	14.798	0	262.246
		23.616.451	-2.008.206	0	21.608.245	473.078	0	22.081.322
<i>Verdeling 2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)</i>								
	Sociaal plan bij gedwongen ontslagen	1.900.000	0	0	1.900.000	0	0	1.900.000
	Werkdruk verlagende maatregelen	0	0	0	0	1.237.975	0	1.237.975
								3.137.975

De bestemmingsreserve publiek is gevormd conform afspraak met de vakcentrales en is bedoeld voor een eventueel sociaal plan bij gedwongen ontslagen. De private bestemmingsreserve betreft de reserve kantine en automaten.

De aanvullende rijksbijdrage (€1.238K), toegekend is in 2019, dient volledig als bate te worden verantwoord. Voor deze extra rijksbijdrage is een bestemmingsreserve toegevoegd zodat de uitgaven in 2020/2021 plaats kunnen vinden.

Op grond van het voorstel resultaatbestemming komt een deel van het resultaat ten gunste van de bestemmingsreserve privaat (€ 14.798), een deel ten laste van de algemene reserve (€ 779.696) en waarmee ten gunste van de bestemmingsreserve een bedrag van (€ 1.237.975) komt.

	31-12-2019	31-12-2018
2.2 Voorzieningen	€	€
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	3.658.750	3.355.070
2.2.3 Overige voorzieningen	7.550.665	6.562.139
Voorzieningen	11.209.415	9.917.210

Voorziening groot onderhoud: het meerjarenonderhoudsplan is eind 2019 geactualiseerd, een toename in de dotaties voor 2020 en verder is het gevolg. Nieuwe locaties zijn toegevoegd (oude locaties geschrapt). De jaarlijks aan de gemeente te betalen vaste onderhoudskosten voor de Uniilocatie (Montessoriweg) en de Maashavenweg zijn in 2019 nog uit het plan gehaald. Deze kosten worden direct ten laste van de exploitatie geboekt. Hierdoor kan volstaan worden met een dotatie €2 miljoen per jaar. Vanaf 2020 maken deze kosten wel onderdeel uit van het plan en stijgt de dotatie naar €2,3 miljoen per jaar. Er waren kosten in het plan opgenomen die niet uitgegeven zijn. Hierdoor groeit de voorziening naar €7,6 miljoen per december 2019.

Voorzieningen	Stand per 31-12-2018	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2019	Kortlopend < 1 jaar	Langlopend > 1 jaar
	€	€	€	€	€	€	€
Jubilea	606.034	291.454	127.401		770.087	49.650	720.437
Spaarverlof	67.300	0		14.461	52.839	25.029	27.810
Langdurig zieken	725.480	1.704.370	1.655.516		774.334	614.692	159.642
Wachtgeld	1.091.406	58.036	374.985		774.457	283.234	491.223
Levensfasebew.pers.bel. LPB	864.850	790.820	368.637		1.287.034	150.689	1.136.344
Voorziening groot onderhoud	6.562.139	2.000.000	1.011.475		7.550.665	1.638.525	5.912.140
Totaal	9.917.210	4.844.680	3.538.014	14.461	11.209.415	2.761.819	8.447.596

2.4 Kortlopende schulden

		31-12-2019	31-12-2018
2.4	Kortlopende schulden	€	€
2.4.3	Crediteuren	1.743.978	1.932.761
2.4.4	OCW	90.657	85.412
2.4.7	Belastingen en premies sociale verz.	2.887.857	2.872.908
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	2.697	(0)
2.4.9	Overige kortlopende schulden	356.790	46.576
2.4.10	De overlopende passiva	8.423.232	7.699.093
	Kortlopende schulden	13.505.210	12.636.751
	Uitsplitsing		
2.4.7.1	Loonheffing	2.502.874	(596.840)
2.4.7.2	Omzetbelasting	1.068	3.141
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	383.915	3.466.607
	Belasting en premies sociale verz.	2.887.857	2.872.908
2.4.9.2	Overige kortlopende schulden	356.790	46.576
	Overige kortlopende schulden	356.790	46.576
2.4.10.1	Vooruitontvangen ouderbijdragen	569.259	478.523
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidie OCW	2.076.523	1.856.272
2.4.10.4	Vooruitontvangen termijnen	25.999	105.736
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	2.749.326	2.638.470
2.4.10.8	Overig	3.002.126	2.620.093
	Overlopende passiva	8.423.232	7.699.093

Alle schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

De schuld aan OCW betreft nog in rekening te brengen uitkeringskosten over de maanden oktober tot en met december die in januari, februari en maart 2020 ingehouden zijn bij DUO uitbetalingen. De loonheffing en sociale premies vormen samen de schuld aan Belastingdienst die in januari 2020 betaald is.

De vooruitontvangen subsidie van OCW heeft betrekking op het deel prestatiebox dat in 2020 zal worden uitgevoerd en nog te besteden verlofsubsidie.

Bij de schuld inzake vakantiegeld, -dagen en bindingstoelage, voor de verlofdagen die het OOP aan het eind van het jaar nog open heeft staan, is in 2019 licht toegenomen.

De overige overlopende passiva betreffen onder andere enkele goede doelen waarvoor geld is ingezameld, de reservering voor te betalen kosten kinderopvang en pensioen in het kader van LFBPB, nog te betalen huur gymnastiekhallen, reservering voor eigen risicodragende arbeidsongeschiktheidsverzekering en overige kosten.

3.6. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Toelichting	Aanvangsdatum	Einddatum	Contractwaarde per jaar	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	verstrekte zekerheden
Voorwaardelijke verplichting							
Claims die tegen LMC zijn ingediend							
Verstrekke garanties	nvt						
	Bankgarantie	01-02-10					€ 171.340
Meerjarige financiële verplichtingen							
Erpacht	nvt						
Huur huisvesting	huisvesting verschillende locaties	01-06-08	31-07-52	€ 1.524.348	€ 1.467.719	€ 3.897.762	€ 13.090.885
Operational lease	lease administratie en beheer gerelateerd	01-06-08	31-07-52	€ 186.475	€ 55.341	€ 13.137	-
Lopende bestellingen in activa							
Groot onderhouds verplichting							
				Restant verplichting			
				€ 143.514			
				PM			

Op basis van artikel 5 van de regeling "Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs" (kenmerk WJZ-2005/54063802) is het toegestaan een vordering op te nemen op het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen van maximaal 7,5% van de personele lumpsum van het boekjaar. Deze vordering kan worden geïnd bij discontinuïteit c.q. opheffing van de instelling. Daarmee is sprake van een voorwaardelijke vordering. LMC-VO gaat uit van "going concern" en heeft deze vordering daarom niet opgenomen op de balans van de stichting maar onder de niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen.

De voorwaardelijke vordering op het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft ultimo 2019 een waarde van € 4.559.755.

3.7. Verantwoording regelingen OCW subsidies

G1 Verantwoording van subsidies waarvan het eventuele overschot wordt toegevoegd aan de lumpsum				
Omschrijving	Toewijzing		De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
	Kenmerk	datum	geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
			aankruisen wat van toepassing is	
Subsidie zij-instroom	935834-1	20-11-2018		X
Subsidie zij-instroom	966942-1	30-3-2019		X
Subsidie zij-instroom	1013546-1	20-11-2019		X
Subsidie zij-instroom	1027549-1	19-12-2019		X
Subsidie voor studieverlof	929680-1	20-9-2018	X	
Subsidie voor studieverlof	929682-1	20-9-2018	X	
Subsidie voor studieverlof	929817-1	20-9-2018	X	
Subsidie voor studieverlof	929865-1	20-9-2018	X	
Subsidie voor studieverlof	929929-1	20-9-2018	X	
Subsidie voor studieverlof	930003-1	20-9-2018	X	
Subsidie voor studieverlof	930922-1	22-10-2018	X	
Subsidie voor studieverlof	933850-1	20-11-2018	X	
Subsidie voor studieverlof	940979-1	19-12-2018	X	
Subsidie voor studieverlof	1007516-1	20-9-2019		X
Subsidie voor studieverlof	1007561-1	20-9-2019		X
Subsidie voor studieverlof	1007790-1	20-9-2019		X
Subsidie voor studieverlof	1007798-1	20-9-2019		X
Subsidie voor studieverlof	1007931-1	20-9-2019		X
Subsidie voor studieverlof	1007973-1	20-9-2019		X
Subsidie voor studieverlof	1009824-1	22-10-2019		X
Subsidie voor studieverlof	1009869-1	22-10-2019		X
Subsidie voor studieverlof	1019971-1	19-12-2019		X
Subsidie voor studieverlof	1020010-1	19-12-2019		X
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	923517-2	19-12-2018	X	
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	923744-2	19-12-2018	X	
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	923906-2	19-12-2018	X	
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	963857-2	20-11-2019	X	
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	964065-2	20-11-2019		X
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	964169-2	20-11-2019	X	
Lente-/zomerschool	LENZO19014	5-4-2019	X	
Lente-/zomerschool	LENZO19025	5-4-2019	X	
Lente-/zomerschool	LENZO19029	5-4-2019	X	
Lente-/zomerschool	LENZO19040	5-4-2019	X	
Lente-/zomerschool	LENZO19064	5-4-2019	X	
Lente-/zomerschool	LENZO19067	5-4-2019	X	
Lente-/zomerschool	LENZO19180	5-4-2019	X	
Lente-/zomerschool	LENZO19204	5-4-2019	X	
Doorstroomprogramma po-vo	DPOVO18042	30-8-2018	X	
Doorstroomprogramma po-vo	DPOVO19061	17-9-2019		X
Doorstroomprogramma po-vo	DPOVO19070	30-9-2019		X

Toelichting vooruitontvangen subsidie NWO:

Ontvangen subsidie in 2019 van de Nederlandse organisatie voor wetenschappelijk onderzoek

		Loon	Materieel	Totaal
Subsidie NWO ten behoeve van 2019	beginbalans	11.586,46	1.954,17	13.540,63
Subsidie NWO ten behoeve van 2019 (promitiebeurs)		19.862,50	3.350,00	23.212,50
Besteed in 2019		22.811,14	401,36	23.212,50
Nog te besteden op balansdatum		8.637,82	4.902,81	13.540,63

3.8. Toelichting op de onderliggende posten van de staat van baten en lasten

		Realisatie 31-12-2019	Begroot 2019	Realisatie 31-12-2018
		€	€	€
3.1	Rijksbijdragen			
3.1.1	Rijksbijdrage OCW/LNV	70.583.878	67.357.392	65.661.330
3.1.2	Overige subsidies OCW	12.877.163	12.639.051	12.540.157
3.1.3	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV	1.213.510	-	914.269
3.1.4	Af: inkomensoverdrachten	-	-	-
	Rijksbijdrage	84.674.551	79.996.443	79.115.757
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies			
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen en subsidies	3.212.291	2.976.212	3.164.982
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	352.083	971.200	281.609
	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.564.374	3.947.412	3.446.591
3.5	Overige baten			
3.5.1	Verhuur	65.601	90.500	83.384
3.5.2	Detachering personeel	554.979	311.445	687.445
3.5.3	Schenking	-	-	-
3.5.4	Sponsoring	-	-	-
3.5.5	Ouderbijdragen	1.293.303	1.261.573	1.219.131
3.5.6	Overige (overige baten)	3.064.481	3.387.753	2.582.115
	Overige baten	4.978.364	5.051.270	4.572.075

Categorie 3.1.1 betreft de lumpsum vergoeding voor personeel en materieel. Het resultaat is hoger dan begroot vanwege de stijging van de GPL-bedragen in verband met de loonsverhoging die in 2019 is toegekend en de verhoging van de pensioenpremies. De gemiddelde salarisstijging komt in 2019 uit op 3,01%. De subsidie is in 2019 hoger dan in 2018 vanwege een lichte stijging van het aantal leerlingen per 1 oktober 2018 t.o.v. 2017. Ook is de aanvullende bekostiging á € 1,2 mln van de extra toegekende Rijksbijdrage eind 2019 geboekt.

Daarnaast vallen de leerlingen die op 1 oktober korter dan één jaar in Nederland zijn onder de regeling nieuwkomers (3.1.2). Op basis van deze regeling kan op vier peilmomenten in het jaar subsidie worden aangevraagd voor de leerlingen die korter dan één jaar (cat. 1) of tussen de één en twee jaar (cat. 2) in Nederland verblijven en vreemdeling zijn in het kader van artikel 1 van de Vreemdelingenwet 2000.

De subsidie passend onderwijs van Koers VO wordt in 2019 verantwoord in rubriek 3.1.3 'Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage samenwerkingsverband'.

De overige subsidies OCW betreffen de volgende toekenningen:

3.1.2 Overige subsidies OCW

	2019	2018
	€	€
Functiemix	1.483.375	1.387.923
Gratis lesmateriaal	2.532.302	2.463.972
Leerplusarrangement	3.328.182	3.455.090
Nieuwkomers	1.808.628	2.304.370
Prestatiebox	2.429.254	2.189.068
Prestatiesubsidie Voortijdig Schoolverlaten	116.899	139.387
Verlofsubsidie	283.522	209.703
Lente- Zomerscholen	155.250	194.400
Zij-instromers	51.667	17.024
Curriculumontwikkeling leraren etc.	27.352	29.399
Doorstroomprogramma's po-vo	111.144	47.083
Doorstroomprogramma's vmbo-mbo/havo	136.500	80.500
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	413.089	22.236
Totaal	12.877.163	12.540.156

Door de stijging van het aantal leerlingen zijn de meeste subsidies verhoogd. Echter het aantal nieuwkomers lag in 2019 lager dan in 2018. Bij de aanvullende bekostiging technisch VMBO betreffen de Techniek gelden uit 2019 en het doorgeschoven deel uit 2018.

De subsidie voor nieuwkomers wordt hieronder weergegeven. Het aantal leerlingen dat is opgevangen op de peilmomenten en de bijbehorende financiering is:

	1 januari			1 april			1 juni			1 oktober		
	aantal leerlingen			aantal leerlingen			aantal leerlingen			aantal leerlingen		
	cat 1	cat 2	bedrag	cat 1	cat 2	bedrag	cat 1	cat 2	bedrag	cat 1	cat 2	bedrag
02VG	77	83	303.352	106	61	363.011	116	37	366.758	135		382.694
17KY					1	1.025		1	1.025	1		2.835
17YF	14	39	79.662	27	21	98.064	29	10	92.458	45		127.565
23YU					2	2.050		1	1.025	1		2.835
29VW										1		2.835
29VZ										1		2.835
Totaal	91	122	383.014	133	85	464.149	145	49	461.267	184	0	521.598

Categorie 1: op peilmoment korter dan een jaar in Nederland

Categorie 2: op peilmoment tussen de één en twee jaar in Nederland

3.2.1. Gemeentelijke bijdragen

De subsidie heeft betrekking op de uitvoering van het programma Leren Loont! en de opvolger daarvan, genaamd Gelijke kansen voor elk talent. De vergoeding voor de huur van de panden aan de Pieter de Hoochweg en de Mathenesserdijk staat hier ook.

3.2.2 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen zijn de ESF-subsidies gerealiseerd die lopen bij de praktijkscholen.

3.5.6. Overige (overige baten)	2019	2018
	€	€
Leermiddelen	4.951	198
Opbrengsten kantine	282.318	264.480
Bijzondere baten	0	10.054
Horecavakschool keuken/restaurant	77.046	75.477
Bijdrage van Koers VO en scholen aan OPDC	1.515.768	1.808.665
Expertisecentrum baten	571.472	35.612
Stg Rotterdam Sportsupport	9.982	21.803
Vrijval gelden	249.880	9.076
OSR	171.663	145.179
Div.projecten (PO-VO, Erasmus Plus e.d.)	125.363	122.986
Div. ontvangsten met twk (ABP, Belastingdienst, Aegon)	0	41.401
Uit WIS: Huur- Koop Ipad Roncalli Mavo 2018-2019	0	10.469
Overig	56.038	36.715
Totaal	3.064.481	2.582.115

De projecten betreffen uitwisselingsprojecten Erasmus Plus, Nuffic en/of verdere, kleinere incidentele projecten zoals Talentenklas PO-VO en Cultuurparticipatie FDS. De baten bij het expertisecentrum betreffen interne dotaties die in 2018 via de interne factuurstroom gingen. Bij de vrijval van gelden is een schuld op een huisvestingsproject uit het verleden afgeboekt. In 2018 had een aanvullende afrekening met Koers VO plaatsgevonden vandaar het hogere bedrag t.o.v. 2019.

LASTEN

De kosten voor lonen en salarissen zijn hoger dan het budget 2019. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de stijging van de loonkosten. Daar staat een hogere GPL en dus meer subsidie tegenover.

De uitkeringen van het UWV voor vergoeding bij zwangerschap betroffen 0,4 mln. Het prognosticeren hiervan is lastig.

	31-12-2019	2019	31-12-2018
	€	€	€
Uitsplitsing			
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	47.801.304	61.932.503	45.999.239
4.1.1.2 Sociale lasten	6.314.881	-	6.036.778
4.1.1.3 Pensioenpremies	10.711.056	-	9.570.509
Lonen en salarissen	64.827.240	61.932.503	61.606.526
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	2.204.505	440.000	2.073.507
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	3.943.668	3.503.105	4.250.436
4.1.2.3 Overige personele lasten	1.049.632	3.549.520	2.735.184
Overige personele lasten	7.197.806	7.492.626	9.059.127
4.1.3 Af: uitkeringen	(430.328)	(168.000)	(609.328)
Uitkeringen	(430.328)	(168.000)	(609.328)
4.2 Afschrijvingen			
4.2.1 Immateriële vaste activa	43.891	28.765	24.108
4.2.2 Materiele vaste activa	2.679.977	2.706.833	2.389.111
Afschrijvingen	2.723.868	2.735.598	2.413.219

De voorziening langdurig zieken blijft nagenoeg gelijk aan 2018. Het aantal zieken is licht gestegen. De voorziening wachtgeld neemt per saldo af omdat er minder mensen een aanvraag tot uitkering hebben gedaan vanwege de goede arbeidsmarktomstandigheden. De toename van de LPB voorziening wordt veroorzaakt doordat meer medewerkers uren zijn gaan sparen.

De kosten voor extern personeel zijn beduidend hoger dan zowel de begroting als in vergelijking met 2018. Het wordt moeilijker om tussentijds aan tijdelijk personeel te komen en steeds vaker moet een beroep gedaan worden op relatief dure uitzend- en detachingsbureau's. Het is zaak een goed evenwicht te houden tussen de kosten en het op deze wijze ingezette personeel.

Onder de overige personele lasten zijn de kosten voor bedrijfsgezondheidszorg, scholing, werkkostenregeling, personeelsactiviteiten, reiskosten, uitkeringskosten e.d. opgenomen. Het verschil met 2018 en de begroting wordt veroorzaakt doordat in 2018 de onttrekkingen en vrijvallen over deze post lopen.

De gemiddelde bezetting bedraagt:

Gemiddelde bezetting				
	MAN	OP	OOP	Totaal
2018	57	588	214	859
	0	21	7	28 hiervan vervanging ziekte/zwangerschap
	1	13	7	21 hiervan (flex) bapo
2019	63	597	219	879
	0	18	6	24 hiervan vervanging ziekte/zwangerschap
	1	12	6	19 hiervan (flex) bapo

	2019	Begroot 2019	2018
	€	€	€
4.2 Afschrijvingen			
4.2.1 Immateriële vaste activa			
4.2.1 Software	43.891	31.206	24.108
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	<i>43.891</i>	<i>31.206</i>	<i>24.108</i>
4.2.2 Materiële vaste activa			
4.2.2 Gebouwen	37.812	93.215	37.812
4.2.2 Verbouwingen	745.860	677.584	697.138
4.2.2 Inventaris en apparatuur	302.769	308.318	277.719
4.2.2 Machines	71.646	54.173	53.326
4.2.2 Schoolmeubilair	282.946	288.825	277.865
4.2.2 Kantoormeubilair	165.865	161.543	153.974
4.2.2 ICT	1.064.916	1.121.770	885.492
4.2.2 Vervoersmiddelen	8.164	6.650	5.786
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	<i>2.679.978</i>	<i>2.712.078</i>	<i>2.389.111</i>
Totaal	2.723.869	2.743.284	2.413.219

4.3 Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn hoger dan de begroting en 2018. De huisvestingslasten laten aanmerkelijk meer kosten voor huur zien. Er is tijdelijk extra huur betaald ivm verhuizing van het stafbureau. Ook laten energiekosten en waterverbruik een stijging zien vanwege prijsstijgingen en is er meer klein onderhoud bij de scholen uitgevoerd.

	Realisatie 31-12-2019	Begroot 2019	Realisatie 31-12-2018
	€	€	€
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	1.760.747	1.642.735	1.752.771
4.3.2 Verzekeringen	581	-	-
4.3.3 Onderhoud	959.336	794.940	765.814
4.3.4 Energie en water	1.309.029	1.227.000	1.130.245
4.3.5 Schoonmaakkosten	1.485.689	1.420.317	1.439.599
4.3.6 Heffingen	309.838	288.250	257.782
4.3.8 Dotatie onderhoudsplan	2.000.000	2.100.000	2.000.000
4.3.7 Overige (huisvestingslasten)	162.547	157.824	104.819
Huisvestingslasten	7.987.768	7.631.065	7.451.029

4.4 Overige lasten

	Realisatie 31-12-2019	Begroot 2019	Realisatie 31-12-2018
	€	€	€
4.4 Overige lasten			
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	1.761.712	1.559.595	1.788.598
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermid	4.938.375	4.810.974	4.691.843
4.4.3 Dotatie overige voorzieningen	-	-	-
4.4.4 Overige (overige lasten)	3.726.067	3.327.771	2.809.290
Overige lasten	10.426.153	9.698.340	9.289.731
Specificatie honorarium			
4.4.1.1 Onderzoek jaarrekening	120.822	110.000	171.160
4.4.1.2 Andere controleopdrachten	18.392	30.000	-
4.4.1.3 Fiscale adviezen	-	-	-
4.4.1.4 Andere niet-controledienst	5.296	-	-
Accountantslasten	144.511	140.000	171.160

De accountantskosten worden gerealiseerd in het jaar waarin ze worden gefactureerd. Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij LMC-VO zijn

uitgevoerd door de accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1 lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties).

Administratie- en beheerslasten zijn hoger vanwege meer kosten voor inhuur deskundigen (onder andere inzake de fusiebesprekingen) en extra kosten voor PR en marketing voor de profilering van de scholen. Bij inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn hogere kosten gerealiseerd voor de boeken.

4.4.4. Overige lasten	2019	begroot 2019	2018
	€	€	€
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	848	1.600	0
Kabeltelevisie en overige rechten	14.343	14.770	12.623
Abonnementen	25.126	32.320	26.572
Contributies	270.658	271.500	248.660
Representatie	34.466	24.400	27.323
Medezeggenschap- en ouderraad	18.051	23.800	15.384
Verzekeringen	86.532	85.502	79.154
Sportdag en vieringen	65.871	87.100	67.943
Reizen en excursies	783.317	675.500	694.696
Leerlingen met extra zorg	666.839	971.293	341.603
Vervoersmiddelen	16.685	22.650	17.643
Leerlingkantine en automaten	267.520	239.550	247.036
Leerlingactiviteiten	455.827	644.033	397.505
Gesubsidieerde overige lasten	1.019.983	233.753	633.147
Totaal	3.726.067	3.327.771	2.809.290

Er is meer uitgegeven aan leerlingen met extra zorg. Daarnaast is een stijging in Leerlingactiviteiten, reizen en excursies te zien omdat het leerlingaantal is toegenomen. De gesubsidieerde overige lasten zijn fors hoger er meer subsidie ontvangen is en deze post niet goed begroot was.

5. Financiële baten en lasten

	Realisatie	Begroot	Realisatie
	31-12-2019	2019	31-12-2018
	€	€	€
Financiële baten en lasten			
Rentebaten	-5.593	-	-80.992
Rentelasten	17.297	7.930	13.317
Financiële baten en lasten	11.703	7.930	-67.675

De lage rentestand zorgt ervoor dat de rente inkomsten elk jaar omlaag gaan. LMC-VO is nog niet geconfronteerd met het fenomeen dat betaald moet worden voor het stallen van gelden bij de bank. Dit gaat echter wel gebeuren in 2020.

Analyse realisatie huidig jaar versus realisatie voorgaand jaar en realisatie huidig jaar versus begroting

In onderstaand overzicht zijn de verschillen opgenomen in de realisatie 2019 t.o.v. 2018 en de verschillen tussen de realisatie 2019 en de begroting 2019.

	Realisatie 31-12-2019	Begroot 31-12-2019	Verschil	Realisatie 31-12-2018	Verschil 2019 vs 2018
	€	€	€	€	€
Baten					
3.1 Rijksbijdragen	84.674.551	79.996.443	4.678.108	79.115.757	5.558.794
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.564.374	3.947.412	(383.038)	3.446.591	117.783
3.5 Overige baten	4.978.364	5.051.270	(72.906)	4.572.075	406.289
<u>Totaal baten</u>	<u>93.217.289</u>	<u>88.995.126</u>	<u>4.222.164</u>	<u>87.134.423</u>	<u>6.082.867</u>
Lasten					
4.1 Personeelslasten	71.594.719	69.257.128	2.337.590	70.056.325	1.538.394
4.2 Afschrijvingen	2.723.868	2.735.598	(11.730)	2.413.219	310.649
4.3 Huisvestingslasten	7.987.768	7.631.065	356.703	7.451.029	536.739
4.4 Overige lasten	10.426.153	9.698.340	727.813	9.289.731	1.136.423
<u>Totaal lasten</u>	<u>92.732.508</u>	<u>89.322.132</u>	<u>3.410.376</u>	<u>89.210.304</u>	<u>3.522.204</u>
Saldo baten en lasten	<u>484.781</u>	<u>(327.006)</u>	<u>811.787</u>	<u>(2.075.882)</u>	<u>2.560.663</u>
Overige baten en lasten					
5 Financiële baten en lasten	11.703	7.930	3.773	(67.675)	79.379
Exploitatieresultaat	<u>473.078</u>	<u>(334.936)</u>	<u>808.014</u>	<u>(2.008.206)</u>	<u>2.481.284</u>

Exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat over 2019 is met een saldo van € 473K positief, ruim €800K positiever dan het in de begroting opgenomen bedrag. Een belangrijke oorzaak hiervoor is gelegen in het feit dat op jaareinde aanvullende bekosting (€1.2 miljoen) vanuit het Rijk beschikbaar is gesteld. Middels het treffen van een bestemmingsreserve zal LMC-VO het geld in 2020/2021 kunnen besteden. Als het resultaat van 2019 gecorrigeerd wordt op deze aanvullende bijdrage, is het resultaat € 765K negatief. Dit is negatiever dan begroot. Grootste oorzaak hiervan zijn de extra gemaakte kosten met betrekking tot ziektevervanging. In vergelijking met 2018 is dit gecorrigeerde resultaat ruim 1,2 mln positiever. De groei van het aantal leerlingen, de profilering van de scholen en de verbetering van de reguliere bedrijfsvoering hebben hieraan bijgedragen.

Inzoomend op de individuele posten van de jaarrekening geeft de volgende analyses.

Rijksbijdragen

Het verschil in rijksbijdragen in 2019 ten opzichte van 2018 is als volgt te verklaren. De Rijksbijdragen 2019 liggen hoger door de compensatie voor de stijging van de kosten voor de pensioenpremie voor de werkgever (1,33% extra kosten) en de salarisverhoging per 1 juni van 2,15%. De Rijksbijdragen zijn eveneens hoger vanwege hogere subsidies voor leerplusgeld, prestatieboxgeld en verlofsubsidie. Daarnaast hebben scholen tussentijds subsidie aangevraagd en ontvangen voor doorstroomprogramma's vmbo-mbo, havo-vwo. Aanvullend draagt de extra bekostiging ook bij aan de verschillen tussen de begroting en vorig jaar.

Overige overheidsbijdragen

De gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van het programma, Leren Loont! en de opvolger Gelijke kansen voor elk talent, is voor het grootste deel gebaseerd op het aantal leerlingen. Omdat deze in 2019 is toegenomen, is ook de gemeentelijke bijdrage

gestegen. Daar staat tegenover dat de subsidie passend onderwijs van Koers VO in 2018 verantwoord wordt in rubriek 3.1.3 In de gemaakte begroting 2019 was dit nog gebudgetteerd onder 3.2.

Overige baten

De realisatie is hoger dan de begroting en 2018 en daarnaast zijn er ook verschillen in ouderbijdragen, ouderbijdragen voor activiteiten, vrijval op (huisvestings) projecten en kantine opbrengsten. De interne dotaties aan het expertisecentrum zijn in 2019 zichtbaar in plaats van de interne factuurstroom in 2018.

Personeelslasten

Ten opzichte van het budget zijn de lasten met 4% gestegen. Dit heeft niet alleen als oorzaak de stijging van de lonen en salarissen met 2,15%, ook de stijging van het aantal medewerkers voor ziektevervanging speelt mee. Onder de personeelslasten valt het extern ingehuurd personeel. Hier heeft een overschrijding van € 441K plaatsgevonden t.o.v. de begroting. De dotaties en onttrekkingen van personele voorzieningen lopen via de overige personeelslasten.

Ten opzichte van 2018 heeft een kleine stijging van de kosten plaatsgevonden. Ook dit wordt deels veroorzaakt door de hogere lonen, meer inzet van eigen en extern personeel.

Afschrijvingen

De afschrijvingskosten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. Door de gedane investeringen van afgelopen jaren zijn zij hoger dan in 2018.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten overschrijden de begroting en de cijfers uit 2018 omdat er meer is uitgegeven aan huren door de verhuizing van het stafbureau, meer klein onderhoud bij de scholen en de prijsstijging op energie. Daarnaast zijn er extra kosten gerealiseerd voor het onderhoud van de Unielocatie en de Maashavenweg.

Overige lasten

Onder de overige lasten zijn de kosten opgenomen voor beheer en administratie, inventaris en apparatuur, leerlinggebonden kosten (zoals boeken, leermiddelen, reisjes en excursies, ICT-kosten).

Ten opzichte van de begroting en 2018 zijn de kosten voor PR & Marketing en boeken aanmerkelijk hoger. De hogere PR kosten hangen samen met de profilering van scholen en zichtbaarheid van LMC-VO, zoals. Dit geldt ook voor de inzet van inventaris en apparatuur om scholen te kunnen profileren.

De stijging in boekenkosten wordt veroorzaakt doordat het aantal leerlingen in 2019 beduidend hoger ligt dan het jaar daarvoor en deze pas in 2020 wordt bekostigd. Leerlingen hebben echter vanaf de start van het cursusjaar de boeken nodig.

Tevens zijn hier kosten gerealiseerd die betaald worden uit de gemeentelijke subsidie maar hier niet volledig begroot waren.

Een aandachtspunt is de dekking van de kosten voor reisjes en excursies. Ouderbijdragen dekken niet altijd de gemaakte kosten, waardoor de school er zelf geld op toelegt.

3.9. Verbonden partijen

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten
Samenwerkingsverband Koers VO	Vereniging	Rotterdam	4
Samenwerkingsverband VO Voorne – Putten - Rozenburg	Stichting	Brielle	4

Code activiteiten 4 betreft: overige activiteiten

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de stichting. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de stichting en haar bestuurders, toezichthouders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. De bezoldiging van het College van Bestuur en van de Raad van Toezicht is opgenomen in punt 3.10.

3.10. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op LMC Voortgezet Onderwijs. Het voor LMC Voortgezet Onderwijs toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 164.000.

Dit bedrag is gebaseerd op de bezoldigingsklasse E die voor LMC-VO van toepassing is. Deze klasse is vastgesteld op basis van 15 complexiteitspunten te weten:

1. Driejaarsgemiddelde van de totale baten per kalenderjaar (75 tot 125 mln.) 8 punten
2. Driejaarsgemiddelde van het aantal leerlingen (2.500 tot 10.000) 3 punten
3. Het gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren (pro, vmbo, havo, vwo) 4 punten

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

2019	R.C.M. Elgershuizen 001858	M.T. Otto 001491
Functiegegevens	lid college van bestuur	voorzitter college van bestuur
Klasse	E	E
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,000	1,000
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	€ 132.006	€ 139.526
Beloning betaalbaar op termijn	€ 19.765	€ 20.294
Overig		
<i>Subtotaal</i>	€ 151.771	€ 159.820
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum 2019	€ 164.000	€ 164.000
-/- onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -
Totale bezoldiging	€ 151.771	€ 159.820
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt
Gegevens 2018		
Aanvang en einde functievervulling 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,000	1,000
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	€ 123.460	€ 131.300
Beloning betaalbaar op termijn	€ 24.642	€ 25.058
Totale bezoldiging 2018	€ 148.102	€ 156.358

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12
Niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

2019	E.M. Branderhorst	M.R.H. Broekema	F.M. Russel	H.W. Vogels	H. Wieleman	J.P. van Rossum
Functiegegevens	vz RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-03/06	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	8.000	2.532	7.260	6.000	7.260	7.260
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	24.600	6.919	16.400	16.400	16.400	16.400
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging 2019	8.000	2.532	7.260	6.000	7.260	7.260
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2018						
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/06-31/12	01/01-31/12
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	8.000	6.000	7.260	7.260	4.235	7.260
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging 2018	8.000	6.000	7.260	7.260	4.235	7.260

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.11. Gebeurtenissen na balansdatum

Coronacrisis

De uitbraak van COVID-19 (a.g.v. het Coronavirus) eind februari 2020 heeft een enorme impact en leidt tot ongekenne omstandigheden. De effecten van deze crisis op de lange termijn ontwikkelingen op globaal en nationaal niveau zijn op dit moment nog niet duidelijk. Dit alles legt een zware druk op LMC-VO en haar medewerkers, zowel onderwijskundig als voor de bedrijfsvoering.

- Alle scholen zijn als gevolg van de aangescherpte (overheids)maatregelen vanaf 16 maart in principe gesloten. Enkel voor examenleerlingen die nog schoolexamens op de scholen moesten afleggen, waren de scholen toegankelijk. Het onderwijs is sindsdien op afstand verzorgd. Wel zijn na enige tijd bij meerdere scholen kleine groepen leerlingen opgevangen omdat dit noodzakelijk bleek voor deze leerlingen óf vanwege moeizame thuissituaties óf vanwege benodigde extra onderwijsondersteuning. Inmiddels worden versoepelende maatregelen onderzocht en eventueel ingepast. Scholen zullen waarschijnlijk op 2 juni 2020 weer opengaan. Het protocol Heropening scholen dat door de VO-raad wordt verstrekt is voor LMC-VO daarin leidend in goede afstemming met de GMR.
- Digitaal onderwijs. Het onderwijs wordt digitaal verzorgd, met alle daar aan gerelateerde aanpassingen en investeringen.
- Schrappen centrale examens. Alle centrale examens in het voortgezet onderwijs zijn, conform het kabinetsbesluit daartoe, komen te vervallen, zo ook de centraal schriftelijk en praktische examens (cspe's) in het vmbo, evenals de centrale digitale flexibele examens in vmbo-bb en -kb. De resultaten van de schoolexamens vormen de basis voor het behalen van het diploma dit schooljaar. Scholen hebben tot en met juni de tijd om de schoolexamens af te ronden. Omdat er geen centrale examens volgen, hebben de scholen hier extra tijd voor en kan er meer gespreid worden. Waar nodig hebben scholen de ruimte om hun Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) aan te passen om dit te realiseren. Scholen kiezen zelf een passende manier voor de afname van het schoolexamen. De scholen hebben tot 1 juni 2020 om de schoolexamens in te plannen en af te nemen. In juni en voor 3 juli kunnen ook eventuele herkansingen uitgevoerd worden. Het Ministerie van OCW stelt een voor deze situatie specifieke zak-slaagregeling op.
- Stages. Geplande stages kunnen niet worden voortgezet of worden aangevangen.
- LMC-VO heeft alle schoolreizen voor het vervolg van het schooljaar 2019/2020 afgezegd.
- Thuiswerken. Alle medewerkers werken zoveel mogelijk vanuit huis, zolang als dit kan.
- In de gebouwen worden maatregelen getroffen om risico's te beperken, zoals het aanbrengen van plexiglasschermen bij recepties en andere ruimtes, het aanbrengen van stickers met maatregelen en het beschikbaar stellen van extra reinigingsmiddelen.

LMC-VO is zich ervan bewust dat dit verre van optimaal is, maar het is op dit moment het maximaal haalbare.

De impact op heel LMC-VO is groot, zowel voor de leerlingen, ouders als medewerkers. In dit stadium zijn de financiële gevolgen voor de bedrijfsactiviteiten beperkt (over de eerste maanden van 2020 tot het moment van het opstellen van deze jaarrekening is het effect op het resultaat beperkt van omvang). De bekostiging vanuit de overheid blijft (vooralsnog) ongewijzigd zodat de inkomsten gegarandeerd zijn. LMC-VO zal het beleid en het advies van de diverse nationale instellingen blijven volgen en zal tegelijkertijd haar uiterste best doen om de activiteiten zo goed en veilig mogelijk voort te zetten zonder daarbij de gezondheid van medewerkers en leerlingen in gevaar te brengen.

Gezien de snelheid en onduidelijkheid van de ontwikkelingen rondom deze crisis is het niet mogelijk om de toekomstige financiële gevolgen op dit moment betrouwbaar te kwantificeren. Dit is onder andere afhankelijk van de duur, de ontwikkeling van de verspreiding van het virus en maatregelen vanuit het kabinet. Op basis van de beschikbare informatie verwacht LMC-VO op korte termijn geen continuïteitsrisico. De liquiditeits- en solvabiliteitspositie is solide genoeg gezien de omvang van de 1e geldstroommiddelen van de totale baten.

De financiële impact van COVID-19 is derhalve voor de totale baten, het resultaat en liquiditeit op de korte termijn zeer beperkt. Hierbij is geen sprake van een materiële onzekerheid omtrent de continuïteit.

3.12. Bestemming exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat over 2019 bedraagt € 473.078 positief. Een deel van dit resultaat wordt ten laste van de algemene reserve gebracht, rekening houdend met het deel dat ten gunste van de reserve uit private middelen komt. Daarnaast is voor de aanvullende rijksbijdrage een bestemmingsreserve gevormd.

Dit betekent de volgende mutaties in de reserves:

	<u>Resultaat 2019</u>	
	€	
Algemene reserve (publiek)	779.696	(negatief)
Bestemmingsreserve (privaat)	14.798	(positief)
Bestemmingsreserve (publiek)	1.237.975	(positief)
Totaal resultaat	<u>473.078</u>	

3.13. Ondertekening

Rotterdam, 25 mei 2020

College van Bestuur

M.T. Otto, voorzitter

R.C.M. Elgershuizen

Raad van Toezicht

E.M. Branderhorst, voorzitter

J.P. van Rossum

F.M. Russel

H.W. Vogels

H.H.H. Wieleman

LMC Voortgezet Onderwijs

Statutair gevestigd te Rotterdam, Linker Rottekade 292

4. Overige gegevens

4.1 Statutaire regeling inzake bestemming resultaat

Er zijn geen specifieke statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming, anders dan bij vereffening als gevolg van ontbinding en vereffening van de stichting.

4.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlagen

1. Begrippenlijst

ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
BOOT	Beoordelings- en Ontwikkel Tool
BPO	Begeleider Passend Onderwijs
BTW	Belasting toegevoegde Waarde
BW	Burgerlijk Wetboek
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
ce	Centraal examen
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
cspe	Centraal schriftelijk en praktische examens
DOT	Digitale Observatie Tool
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECHA	European Council for High Ability
ESF	Europees Sociaal Fonds
F&C	Financiën en Control
FDS	Fonds
Fte	Fulltime equivalent
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GKH	Gijsbert Karel van Hogendorp (school LMC-VO)
GMR	Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad
GPL	Gemiddelde Personeelslast
havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
HBO	Hoger beroepsonderwijs
HMD	Havo/vwo voor Muziek en Dans
HRM	Human resource management
HPC	Het PraktijkCollege (praktijkscholen van LMC-VO)
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IRBC	International Responsible Business Conduct
ISK	Internationale SchakelKlas
IT	Informatie Technologie
K&O	Kind en Onderwijs Rotterdam
KvK	Kamer van Koophandel
LFBPB	Levensfasebewust personeelsbeleid
LIS	LMC Informatie Systeem
LKHA	Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating
lwt	Leerwerktraject
Man	Management
mavo	Middelbaar algemeen voortgezet onderwijs
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MD	Management Development
MDO	Multidisciplinaire overleggen
MR	Medezeggenschapsraad
MT	Managementteam
MT010	De Mavo voor Theater (school van LMC-VO)
NAW	Naam, adres, woonplaats
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

OP	Onderwijzend personeel
OOP	Onderwijsondersteunend personeel
OPDC	Ortho-Pedagogisch Didactisch Centrum
OSR	Opleidingsschool Rotterdam
OZA	Onderwijs Zorg Arrangement
PG	Professionele leergemeenschap
PO	Primair onderwijs
PR	Public relations
PSA	Psychosociale Arbeidsbelasting
PTA	Programma van Toetsing en Afsluiting
PWC	Pricewaterhouse Coopers
RDC	Rotterdam Design College (school van LMC-VO)
RJ	Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving
PT010	Palmentuin voor Theater, school van LMC-VO
RVKO	Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (schoolbestuur)
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RvT	Raad van Toezicht
SOT	School ondersteuning team
vmbo	Voorbereidend middelbaar beroeps onderwijs
vmbo-bb	vmbo basisberoepsgerichte leerweg
vmbo-kb	vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
Vmbo-gl	vmbo gemengde leerweg
Vmbo-tl	vmbo theoretische leerweg
VO	Voortgezet onderwijs
vwo	Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
W-E	Warmwater-Energie
WNT	Wet normering topinkomens
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
Wta	Wet toezicht accountantsorganisaties
YBSR	Young Business School Rotterdam (school van LMC-VO)

Bijlage 2: Leden van de Raad van Toezicht en College van Bestuur, gegevens 2019

Raad van Toezicht

Achternaam en voorletters	Leef-tijd	Functie in RvT, deelname commissie	(Neven)functie(s)	Datum be-noeming	Datum herbenoe-ming	1 ^e of 2 ^e termijn	Datum definitief aftreden
Branderhorst E.M.	49	voorzitter	<i>Functie:</i> algemeen directeur en gemeentesecretaris bij de gemeente Gouda <i>Nevenfuncties:</i> Lid en voorzitter remuneratiecommissie Raad van Toezicht Libertas Leiden; Lid van de Taskforce Samen Organiseren van VNG Research fellow bij Universiteit Utrecht, onderzoeksgroep Publiek Management van het Departement Bestuurs- en Organisatiewetenschap (USBO).	01-09-2013	01-09-2017	2e	01-09-2021
Broekema M.R.H. <i>Tot 01-06-2019</i>	69	lid		01-06-2011	01-06-2015	2e	01-06-2019
Rossum van J.P.	41	lid remuneratie-commissie	<i>Functie:</i> Managing partner en directeur bij Realconomy	20-12-2017		1e	
Russel F.M.	60	lid auditcommissie	<i>Functies:</i> Directeur /Eigenaar van Medisch Kinderdagverblijf Citykids bv; Directeur Kidswonderworld 2 bv	01-01-2013	01-01-2017	2e	01-01-2021

			<i>Nevenfuncties:</i> lid Raad van Toezicht EFBWBO (European Federation of Black Women Business Owners); Directeur/voorzitter Zwarte Zaken Vrouwen Nederland thans Etnische Zaken vrouwen Nederland; Voorzitter Raad van Toezicht Braam Kliniek Assen				
Vogels H.W.	49	vice-voorzitter remuneratie-commissie	<i>Functie:</i> Senior rechter Rechtbank Den Haag (deel 2019) Voorzitter van de Integriteitskamer van Sint Maarten (deel 2019)	19-04-2016		1e	
Wieleman H.H.H.	64	lid auditcommissie	<i>Functie:</i> Lid Raad van Bestuur/CFO van de Reinier Haga Groep (RHG, gestopt per 1-1-2020, in 2020 Lid Raad van Bestuur a.i. in Franciscus Gasthuis & Vlietland ziekenhuizen) <i>Nevenfuncties:</i> Lid van de Raad van Toezicht van de Capri Hartrevalidatie te Rotterdam Lid Raad van Commissarissen Woonstad woningcorporatie Rotterdam	01-06-2018		1e	

College van Bestuur

Naam	Functie	Nevenfunctie
Otto M.T.	Voorzitter College van Bestuur	Lid dagelijks bestuur Fokor Lid van de Raad van Toezicht van het Samenwerkingsverband Koers VO
Elgershuizen R.	Lid College van Bestuur	Voorzitter werkgroep LOB Onderwijstafel Nationaal Programma Rotterdam-Zuid Lid van het kernpanel bij visitatie lerarenopleidingen bij Hobeon (op afspraak)

